

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W TARNOWIE

z dnia 2022 r.

w sprawie Programu Wspierania Rodziny - Tarnów 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) oraz art. 176 pkt 1 w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140), Rada Miejska w Tarnowie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny - Tarnów 2025 w brzmieniu, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tarnowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Tarnowie
z dnia 2022 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY - TARNÓW 2025

Tarnów 2022

Spis treści	
1. Wstęp	3
2. Rodzina w aktach prawa szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.....	3
3. Diagnoza	5
3.1. Podstawowe dane demograficzne	5
3.2. Rodziny doświadczające trudności opiekuńczo – wychowawczych w tarnowskim systemie pomocy społecznej.....	8
3.3. Rynek pracy	14
4. Diagnoza zasobów Gminy Miasta Tarnowa wspierających rodzinę.....	15
4.1. Zasoby instytucjonalne jednostek polityki społecznej oraz projekty realizowane w zakresie wspierania rodziny.....	15
4.2. Zasoby i zadania kierowane do rodzin realizowane w obszarze ochrony zdrowia	24
4.3. Wykaz podmiotów realizujących zadania kierowane do rodzin w obszarze edukacji	27
4.4. Katalog podmiotów realizujących zadania kierowane do rodzin w obszarze kultury.....	29
4.5. Ewidencja podmiotów realizujących zadania kierowane do rodzin w obszarze sportu	31
5. Adresaci Programu	33
6. Analiza SWOT	34
7. Cele główne i szczegółowe oraz zadania Programu	37
8. Źródła finansowania Programu	47
9. Sposób realizacji Programu, monitoring i ewaluacja	47
10. Podsumowanie	47
11. Spis tabel i wykresów.....	48

1. Wstęp

Obowiązek przyjęcia „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” wynika z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.¹ o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 wspomnianej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zadania w ramach Programu realizowane są zarówno przez organy administracji samorządowej, jak również podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.²

Niniejszy dokument jest kontynuacją koncepcji poprzedniego programu, a jego głównym założeniem jest rozwój systemu wsparcia dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży. Wsparcia skoncentrowanego na realizacji działań profilaktycznych oraz skutecznej interwencji.

Program wyznacza kierunki rozwoju sieci wsparcia dla rodzin poprzez:

- kształtowanie warunków sprzyjających poprawie jakości życia i rozwojowi rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży;
- rozwój kompleksowego wsparcia dla rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego;
- poprawę kondycji materialnej rodzin z dziećmi i kształtowanie warunków sprzyjających zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych członków rodzin;
- specjalistyczną pomoc i wsparcie w pokonywaniu różnorodnych trudności życia rodzinnego.

Założeniem programu jest stworzenie strukturalnego systemu wsparcia, który w swym założeniu obejmie nie tylko rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, ale wszystkie rodziny z dziećmi z terenu Miasta Tarnowa. Istotą oferty kierowanej przez Gminę Miasto Tarnów są nie tylko działania naprawcze, ale także działania wspierające, integracyjne i profilaktyczne, które pozwolą kształtować prawidłową komórkę społeczną, jaką stanowi rodzina. Przyjęte podejście pozwoli określić wyjątkowość potrzeb każdej rodziny, a interdyscyplinarne działania wszystkich podmiotów działających w obszarze dziecka i rodziny, umożliwią wybór odpowiedniej oferty wsparcia.

Przedstawiony Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań ściśle związanych z kompetencjami systemu pomocy społecznej, jak również działań o charakterze suplementarnym, uwzględniających szereg zależności wspierania rodzin. Jest odpowiedzią na aktualne potrzeby i problemy tarnowskich rodzin wskazane przez mieszkańców, które zostały określone przez nich w badaniach przeprowadzonych na potrzeby „Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Miasta Tarnowa”³, zwanej dalej Diagnozą.

Ponadto Program służy realizacji celów i kierunków działań „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnów 2030” i odnosi się do celów strategicznych i operacyjnych Strategii, która skupia się na rodzinach potrzebujących wsparcia.

2. Rodzina w aktach prawa szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego

Rodzina, jako podstawowa komórka życia społecznego, jest przedmiotem zainteresowania wielu dziedzin nauki oraz stanowionego prawa krajowego i lokalnego. Stąd w wielu ustawach i rozporządzeniach ogólnokrajowych jak i przepisach prawa lokalnego, wiele miejsca poświęca się działaniom kierowanym do rodzin.

Zapisy Programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego m.in. takimi jak:

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140

² Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 i 1812

³ „Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Miasta Tarnowa” przyjęta uchwałą Nr LXX/686/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 15 września 2022 r.

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946),
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561),
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127 i 2140),
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)
- 5) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140),
- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z 2022 r. poz. 2140),
- 7) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744, z 2022 r. poz. 2140),
- 8) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615, 1265 i 2140),
- 9) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 i 2140),
- 10) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2022 r. poz. 1577 i 2140),
- 11) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329, z 2022 r. poz. 2140),
- 12) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469, z 2022 r. poz. 24, 218, 1700 i 2185),
- 13) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469, z 2022 r. poz. 763, 764, 1700, 1812 i 1855).

Zachowana jest również spójność Programu z regionalnymi dokumentami strategicznymi, do których należą:

- 1) Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” (przyjęta uchwałą nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.),
- 2) Małopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2023 r. (przyjęty uchwałą nr 1917/21 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 28 grudnia 2021 r.),
- 3) Małopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie do 2023 r. (przyjęty uchwałą nr 1918/21 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 28 grudnia 2021 r.).

Z kolei na szczeblu lokalnym - w Tarnowie - niezmiernie ważne jest odwołanie się do programów lokalnych, ostonowych czy branżowych, takich jak:

- 1) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta-Tarnów 2030 (przyjęta uchwałą Nr LXVII/657/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 30 czerwca 2022 r.),
- 2) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na 2022 rok (przyjęty uchwałą Nr LXIV/627/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 kwietnia 2022 r.),
- 3) Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023 (przyjęty uchwałą Nr XLVII/413/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 25 marca 2021 r.),
- 4) Program „Karta Tarnowskiej Rodziny” (przyjęty uchwałą Nr XXIV/355/2012 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 czerwca 2012 r., zmieniony uchwałą nr XLIII/585/2013 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 listopada 2013 r.),
- 5) Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Tarnowie na lata 2021-2025 (przyjęty uchwałą Nr L/457/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 24 czerwca 2021 r.),

- 6) Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2022 rok (przyjęty uchwałą Nr LVII/548/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 16 grudnia 2021 r.),
- 7) Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Tarnowa na lata 2021–2025 (przyjęty uchwałą Nr XLIX/441/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 27 maja 2021 r., Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 3546),
- 8) Wieloletni program współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2025 (przyjęty uchwałą Nr XLII/361/2020 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 26 listopada 2020 r.),
- 9) Program współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 r. (przyjęty uchwałą Nr LXXVI/717/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 24 listopada 2022 r.),
- 10) Program osłony pn. „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2019-2023” (przyjęty uchwałą Nr II /24/2018 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 29 listopada 2018 r.),
- 11) Strategia Rozwoju Miasta – Tarnów 2030 (przyjęta uchwałą Nr LXX/679/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 15 września 2022 r.),
- 12) Program Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa na lata 2022-2023 (przyjęty uchwałą Nr LXXIII/707/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 27 października 2022 r., Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 7218).

3. Diagnoza

Część diagnostyczna Programu w głównej mierze opiera się na statystykach publicznych dotyczących zasobów pomocy społecznej w zakresie usług dla rodzin z dziećmi, które potrzebują pomocy w samodzielnym funkcjonowaniu, głównie w wypełnianiu zobowiązań opiekuńczo-wychowawczych. Opisują one jednostki organizacyjne, ich kadry, jak też liczbę rodzin i dzieci korzystających z pomocy społecznej.

Drugim rodzajem danych wykorzystywanych w diagnozie są opracowania przygotowane na podstawie raportów z ewaluacji zrealizowanych programów i projektów oraz opracowania tematyczne.

W Programie wzięto też pod uwagę opracowaną w 2022 r. na potrzeby powstania „Programu Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa na lata 2022-2023” Diagnozę, która dostarcza władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego.

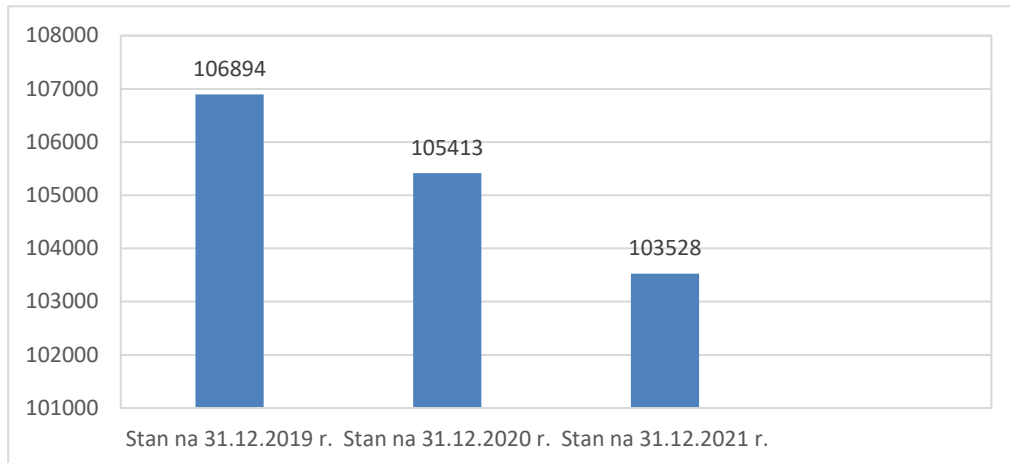
3.1. Podstawowe dane demograficzne

Gmina Miasta Tarnowa⁴ jest drugą co do wielkości gminą miejską, w województwie małopolskim. Pod względem administracyjnym GMT jest miastem na prawach powiatu - powiatem grodzkim.

W 2021 roku w porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkańców Tarnowa zmniejszyła się o 1.885 osób, co stanowiło 1,82% ogółu mieszkańców. W tej liczbie było 886 kobiet (1,67% ogółu kobiet) i 999 mężczyzn (2,0% ogółu mężczyzn).

⁴ zwana w dalszej części GMT

Wykres nr 1: Liczba ludności Tarnowa w latach 2019-2021

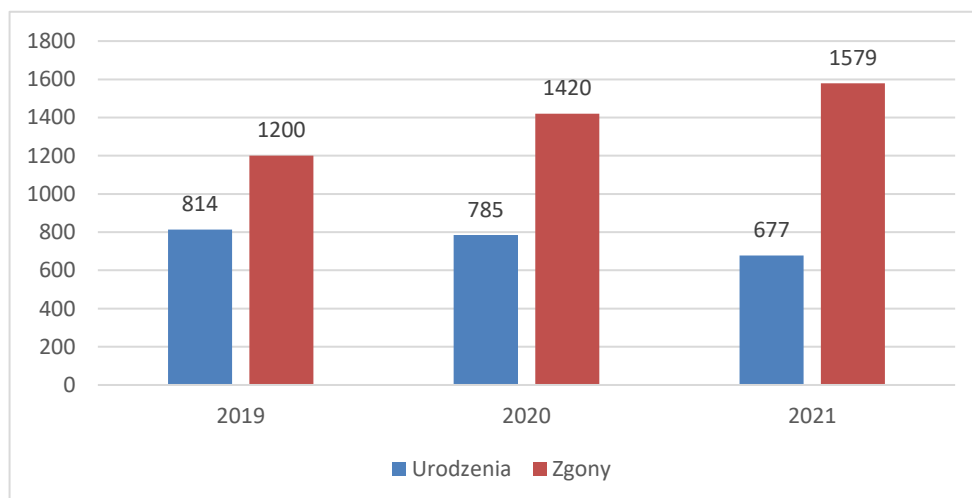
Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Wśród ludności Tarnowa narasta utrzymująca się od wielu lat dysproporcja płci. W Tarnowie żyje więcej kobiet niż mężczyzn – w 2021 r. kobiety stanowiły 53,30% mieszkańców, mężczyźni 46,7%. Ponadto dane demograficzne wskazują na utrzymujący się od wielu lat trend zmniejszania się liczby mieszkańców. W 2019 r. liczba osób w Tarnowie wynosiła 106.894, w 2020 roku 105.413 osób, natomiast w 2021 r. mieszkańców systematycznie ubywało i według stanu na 31.12.2021 r. ich liczba wynosiła 103.528 osób.

Liczba mieszkańców miasta stopniowo się zmniejsza na skutek ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji stałej. Jest to wieloletni stały trend dotyczący wielu miast w Polsce. Systematyczne opuszczanie miasta przez ludzi młodych jest najważniejszym i najpilniejszym problemem sygnalizowanym przez mieszkańców Tarnowa w badaniach przeprowadzonych na potrzeby wspomnianej Diagnozy. Jednocześnie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, która wymaga kompleksowego wsparcia i zagospodarowania im czasu wolnego.

Również sukcesywnie zmniejsza się w mieście przyrost naturalny. Tendencja spadkowa w tym zakresie utrzymuje się od wielu lat.

Wykres nr 2: Liczba narodzin i zgonów mieszkańców Tarnowa

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Niestety w latach 2019-2021 możemy zauważyć zdecydowany wzrost zgonów względem urodzeń. Szczególnie w 2021 roku widać znaczną różnicę w liczbie urodzeń, których jest najmniej w ostatnich trzech

latach, a liczbą zgonów, których jest najwięcej. Jednym z głównych czynników, który miał wpływ na dużą liczbę zgonów była pandemia COVID-19. Pierwsze zakażenia w kraju i w Tarnowie odnotowano w marcu 2020 r.

W latach 2019-2021 można zauważyć różnice w liczbie osób, które przybywały do Tarnowa, meldując się na pobyt stały, jak i osób opuszczających miasto.

Tabela nr 1: Liczba zameldowań i wymeldowań mieszkańców Tarnowa

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba zameldowań	855	734	754
Liczba wymeldowań	1.447	1.365	1.581

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

Utrzymywała się nadwyżka wymeldowań nad zameldowaniami na pobyt stały jako wieloletni, stały trend wynikający z wielu przyczyn. Główne to migracja tarnowian do gmin ościennych, którzy przemeldowali się do nowego miejsca zamieszkania, nie tracąc faktycznej łączności z miastem poprzez zatrudnienie, naukę oraz korzystanie z miejskiej infrastruktury. Znaczna część mieszkańców, najczęściej mających atrakcyjne kwalifikacje na rynku pracy, migruje również do dużych aglomeracji, gdzie mogą uzyskać wyższe wynagrodzenie. W tej grupie migrantów są również osoby wyjeżdżające do krajów Unii Europejskiej w poszukiwaniu zatrudnienia.

W 2021 roku odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 0,5 % stopnia procentowego w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela nr 2: Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2019 – 2021

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	16.848	16.600	16.256
Osoby w wieku produkcyjnym	62.409	60.891	59.289
Osoby w wieku poprodukcyjnym	27.637	27.922	27.983

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowa

W 2021 roku Tarnów znajdował się w grupie miast nieaktywnych demograficznie, osiągając typ F według typologii Webba, który spowodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji.⁵ Populację Tarnowa, podobnie jak ma to miejsce w przypadku populacji innych miast Polski, charakteryzuje wzrastający odsetek osób w wieku poprodukcyjnym⁶, przy jednocześnie malejącej liczbie osób poniżej 18. roku życia. Niski udział dzieci i młodzieży, a wysoki osób w wieku poprodukcyjnym, ma bezpośredni wpływ na stan i strukturę tarnowskich rodzin i gospodarstw domowych. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców Tarnowa w 2020 roku kształtował się na poziomie 26,5 %, z czego ponad 67,80 % stanowiły kobiety.

⁵ Główny Urząd Statystyczny „Stan i ruch naturalny ludności w województwie małopolskim w 2021 r.”

⁶ Wiek poprodukcyjny – według metodologii Głównego Urzędu Statystycznego w wieku poprodukcyjnym znajdują się mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

W 2021 r. w Tarnowie zawarto o 11 więcej małżeństw cywilnych i 17 mniej małżeństw konkordatowych w stosunku do roku poprzedniego. Przeprowadzono natomiast o 38 więcej rozwodów w porównaniu do roku 2020.

Tabela nr 3: Liczba zawieranych małżeństw oraz orzeczonych rozwodów w Tarnowie

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Śluby cywilne	277	238	249
Śluby konkordatowe	359	315	298
Rozwody	293	221	259

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Tarnowie

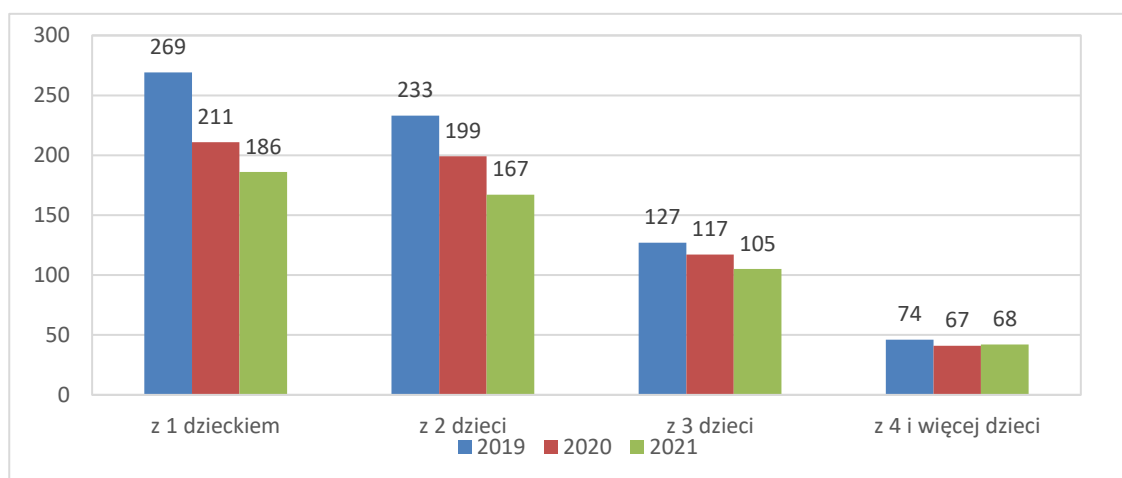
Powyższy stan rzeczy może wynikać zarówno z sytuacji spowodowanej pandemią, jak również z rosnącego kryzysu w rodzinach. Podczas pandemii - i związanej z nią izolacją oraz obostrzeniami - nasiliły się problemy rodzinne oraz zjawiska związane z szeroko pojętą przemocą. Wzrosła też grupa osób, zarówno młodych, jak i starszych, z problemami psychologicznymi, zaburzeniami zdrowia psychicznego, które wymagają wsparcia psychologa, psychiatry czy terapeuty ds. uzależnień.

3.2. Rodziny doświadczające trudności opiekuńczo – wychowawczych w tarnowskim systemie pomocy społecznej

W niniejszym rozdziale, przedstawiona zostanie sytuacja tarnowskich rodzin w których wychowują się dzieci. Omówione zostaną podstawowe systemy wsparcia, kierowane do rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Istotnym elementem będzie również przegląd wyników prowadzonych w ostatnim czasie w obszarze rodziny, diagnoz społecznych.

Na podstawie danych statystycznych - wynikających bezpośrednio z liczby mieszkańców, którzy korzystają z pomocy świadczonej przez Centrum Usług Społecznych w Tarnowie⁷, oraz danych zawartych w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za 2021 r. - można zaobserwować wyraźny spadek z roku na rok rodzin korzystających z pomocy społecznej.

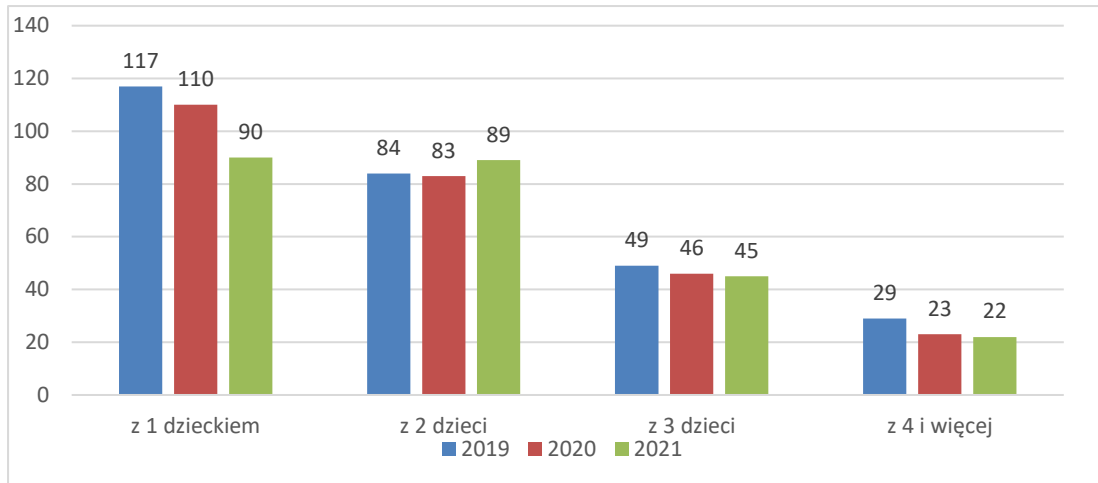
Wykres nr 3: Rodziny pełne korzystające z pomocy społecznej

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

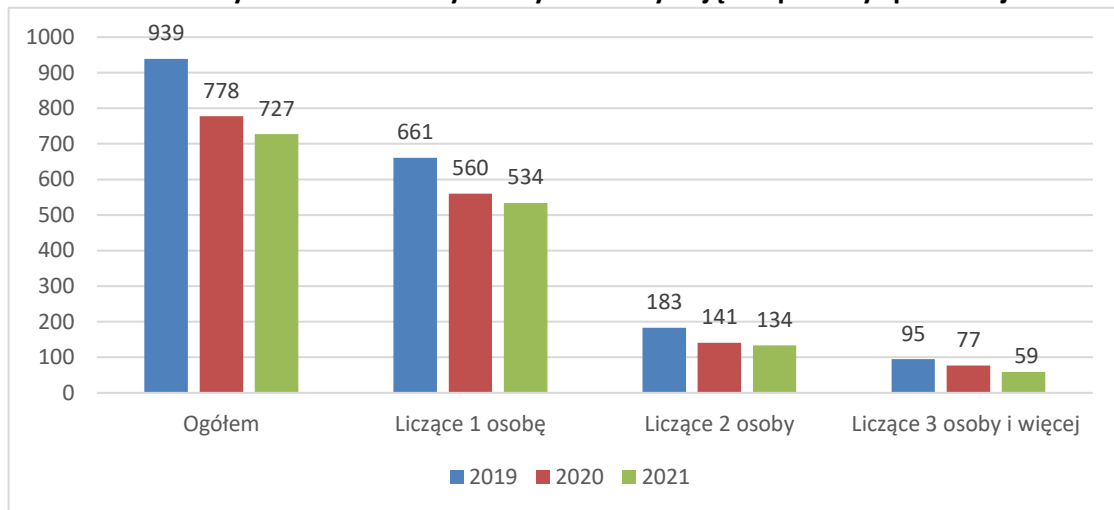
⁷ zwane w dalszej części CUS lub Centrum

Wykres nr 4: Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Wykres nr 5: Rodziny emerytów korzystające z pomocy społecznej

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Najwięcej pełnych rodzin korzystających z pomocy w latach 2019-2021 jest w grupie osób posiadających 1 lub 2 dzieci. Również wśród rodzin niepełnych można zauważyć tendencję spadkową w grupie osób z jednym dzieckiem, natomiast widać niewielki wzrost u rodzin z dwójką dzieci. Rodziny posiadające trójkę dzieci korzystają z pomocy społecznej na podobnym poziomie. Wśród rodzin emerytów ogółem, jak i liczących 1,2 lub więcej osób, widać spadek korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Tabela nr 4: Powody udzielenia pomocy i wsparcia w latach 2019 – 2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Ubóstwo			
Liczba rodzin	1.591	1.008	1.062
Liczba osób w rodzinach	3.114	2.364	2.152
Bezrobocie			
Liczba rodzin	735	738	749
Liczba osób w rodzinach	2.077	1.931	1.965
Niepełnosprawność			
Liczba rodzin	1.287	1.110	1.066
Liczba osób w rodzinach	2.077	1.849	1.750

Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba rodzin	1.993	1.772	1.714
Liczba osób w rodzinach	3.472	3.038	2.935
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego			
Liczba rodzin	103	86	74
Liczba osób w rodzinach	378	316	304
Alkoholizm			
Liczba rodzin	231	233	236
Liczba osób w rodzinach	381	389	434
Narkomania			
Liczba rodzin	9	8	15
Liczba osób w rodzinach	15	16	22
Potrzeba ochrony macierzyństwa			
Liczba rodzin	271	274	276
w tym wielodzietność			
Liczba rodzin	152	147	150
Bezdomność			
Liczba rodzin	180	166	149
Liczba osób w rodzinach	186	174	152
Przemoc w rodzinie			
Liczba rodzin	33	27	22
Liczba osób w rodzinach	110	94	79
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego			
Liczba rodzin	23	39	52
Liczba osób w rodzinach	31	67	84
Zdarzenia losowe			
Liczba rodzin	6	1	2
Liczba osób w rodzinach	15	2	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2019-2021

Z powyższej analizy wynika, że w latach 2019-2021, występowały wahania w liczbach diagnozowanych powodów przyznawania świadczeń społecznych. Problemy powodujące największe zagubienie i bezradność w samodzielnym przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych wśród beneficjentów ówczesnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, układały się w następującej kolejności: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność, alkoholizm, bezdomność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, przemoc w rodzinie, narkomania, zdarzenia losowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, realizował w ramach swoich zadań poradnictwo specjalistyczne, m.in. psychologiczne i prawne, jak również poradnictwo rodzinne i socjalne w ramach pracy socjalnej. Wśród rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, korzystających z pomocy, zauważono zmianę profilu odbiorcy. Z pomocy obecnie korzystają nie tylko rodziny, które od lat doświadczają wielu sprzężonych ze sobą problemów, np. takich, jak: bierność zawodowa, brak stałych dochodów z tytułu pracy, ubóstwo, uzależnienia, przemoc, problemy zdrowotne, ale również rodziny z wysokim statusem społeczno-ekonomicznym.

Asystent rodziny jako element wsparcia tarnowskich rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobligowała gminy do zatrudniania asystentów rodziny. We współpracy z rodzinami oraz pracownikami socjalnymi asystenci

opracowują i realizują plan pracy, którego nadrzędnym celem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, psychologicznych, socjalnych. Rodziny dzięki pomocy asystentów mogą pokonywać wiele trudności, problemów i realizować swoje zadania opiekuńczo-wychowawcze.

Wsparcie asystentów rodziny jest również formą profilaktyki i przeciwdziałania różnym zjawiskom pojawiającym się na gruncie życia rodzinnego, które obligują służby do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Działania pomocowe realizowane przez asystentów prowadzone są również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Wówczas ich celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i umożliwienie powrotu dziecka pod opiekę rodziców.

Tabela nr 5: Wsparcie asystentów rodziny w latach 2019 – 2022

Asystent rodziny	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin objętych pracą asystenta	96	76	74
Liczba asystentów rodziny	7	5	5

Źródło: „Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Miasta Tarnowa za 2021 rok”

W obliczu wielu trudności, jak długotrwała choroba, niepełnosprawność, niewydolność wychowawcza, przemoc, bezrobocie czy różnorakie problemy psychologiczno-wychowawcze i uzależnienia, rodziny nie są w stanie rozwiązać same wielu z nich, dlatego pomoc asystentów, którzy nie tylko zdiagnozują, ale wskażą konkretne formy pomocy i wsparcia, okazuje się niezwykle istotna i niezastąpiona.

Zauważalny w ostatnich latach spadek liczby rodzin objętych pracą asystenta oraz samych asystentów jest konsekwencją pandemii COVID-19, która rozpoczęła się w Polsce wiosną 2020 r. i wiązała się z wieloma obostrzeniami i ograniczeniami w kontaktach międzyludzkich.

Tarnowski system rodzinnej pieczy zastępczej

W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny objęte wsparciem dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Z analizy danych zawartych w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za 2021 r. wynika, iż na terenie Miasta Tarnowa w latach 2019 – 2021 zauważyć można niewielką tendencję zwykłą liczby rodzin zastępczych: w 2019 r. – 85 rodzin, w 2020 r. – 83 rodziny, a w 2021 r. – 93. Największy przyrost rodzin zastępczych spokrewnionych odnotowano w 2021 r. – 55 rodzin, a najmniejszy w 2020 r. – 46 rodzin. W stosunku do rodzin zastępczych niezawodowych zauważyć można również niewielką tendencję zwykłą (w 2019 r. – 29 rodzin, w 2020 r. – 31 rodzin, a w 2021 r. – 32). Jeżeli chodzi o liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wynosi ona odpowiednio: w roku 2019 – 119, w 2020 – 120, w 2021 – 127. Analizując liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych można stwierdzić, że największy wzrost liczby dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej przypadła na lata funkcjonowania największej liczby rodzin zastępczych. W odniesieniu do dzieci umieszczonych zarówno w rodzinach zastępczych spokrewnionych, jak i niezawodowych był to rok 2021. Z kolei porównując liczbę rodzin zawodowych, w tym również rodzinnych domów dziecka oraz liczbę umieszczonych w nich dzieci można zauważyć utrzymujący się stały poziom zarówno rodzin jak i dzieci w nich przebywających. W 2021 r. na terenie Miasta Tarnowa funkcjonowały 4 rodziny zawodowe i jeden rodzinny dom dziecka, co odzwierciedla zakładany proces profesjonalizacji rodzinnej pieczy zastępczej.

Świadczenia rodzinne jako niezbędny segment wsparcia tarnowskich rodzin

Jednym z najważniejszych zadań polityki społecznej jest wspieranie rodziny w przewyżnianiu trudnej sytuacji życiowej i pokonywaniu różnorodnych problemów, które przeszkadzają w prawidłowym jej funkcjonowaniu. Podstawowym mechanizmem wsparcia jest udzielanie świadczeń finansowych lub finansowanie różnych usług. System świadczeń rodzinnych ma na celu materialne wsparcie rodzin z dziećmi w realizacji ich podstawowych funkcji, tj. opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej. Świadczenia rodzinne to przede wszystkim zasiłek rodzinny i powiązane z nim dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, a także świadczenie rodzicielskie.

Poniższa tabela obrazuje rodzaje świadczeń i liczbę rodzin korzystających ze wsparcia finansowego w ostatnich trzech latach.

Tabela nr 6: Świadczenia realizowane na rzecz rodzin wychowujących dzieci w latach 2019 – 2021

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
Liczba rodzin	2.541	2.013	1.649
Kwota świadczeń w złotych	9.543.220	7.527.893	6.806.259
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka			
Średniomiesięczna liczba świadczeń	297	212	243
Kwota świadczeń w złotych	263.128	171.529	213.016
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
Liczba świadczeń	631	509	480
Kwota świadczeń w złotych	631.000	509.000	480.000
Świadczenie wychowawcze			
Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego	10.400	10.597	10 991
Liczba świadczeń	147.407	194.086	189.623
Liczba dzieci objętych świadczeniami	15.065	15.369	15.562
Kwota świadczeń	73.167.540	96.180.033	94.724.810
Świadczenie rodzicielskie			
Liczba osób	222	190	169
Liczba świadczeń	2.662	2.272	2.026
Kwota świadczeń w złotych	2.444.753	2.055.486	1.188.942
Jednorazowe świadczenia w kwocie 4000 zł - wsparcie kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"			
Liczba osób	9	10	9
Liczba świadczeń	9	10	9
Kwota świadczeń w złotych	36.000	40.000	36.000
Jednorazowe świadczenie "Dobry start"			
Liczba dzieci, na które złożono wniosek o wypłatę świadczenia	10.778	10.625	4
Liczba świadczeń	10.716	10.514	4
Kwota świadczeń	3.211.650	3.150.000	1.200

Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne			
Liczba osób	804	591	238
Liczba świadczeń	833	677	438
Kwota świadczeń w złotych	446.029	264.109	233.825
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego			
Liczba osób	749	669	599
Liczba rodzin	577	527	488
Kwota świadczeń w złotych	3.553.883	3.355.574	3.132.278

Źródło: opracowanie własne na podstawie "Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasta Tarnowa na lata 2019 - 2021"

W konsekwencji obserwowanych w ostatnich latach zmian i wprowadzenia nowych programów rządowych takich jak: świadczenie wychowawcze 500+ czy „Dobry Start”, obserwowany jest spadek liczby osób korzystających ze świadczeń rodzinnych. Realizację programu „Dobry Start” podobnie jak w przypadku świadczenia wychowawczego 500+ przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Przegląd wyników diagnoz dotyczących problemów tarnowskich rodzin i wychowujących się w nich dzieci i młodzieży

Poniżej zaprezentowany zostanie przegląd diagnoz prowadzonych w ostatnim czasie w Tarnowie, a dotyczących sytuacji rodzin i wychowujących się w nich dzieci i młodzieży.

W wyniku przeprowadzonej, na przełomie marca i kwietnia 2022 r. „Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Miasta Tarnowa” wśród mieszkańców Tarnowa, widać spore zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną i pedagogiczną dla rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży. Młodzi ludzie w wieku do 25. roku życia wskazują, że największym problemem, który ich dotyka są właśnie problemy i zaburzenia psychiczne oraz depresja - wskazało na nie 54,2% badanych. Na drugim miejscu znalazło się uzależnienie od alkoholu i papierosów.

W badaniach przeprowadzonych na potrzeby Diagnozy respondenci wskazują także, że największe zapotrzebowanie w zakresie usług skierowanych do rodzin jest terapia dzieci i młodzieży (49,3%). Na drugim miejscu znalazła się potrzeba poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego, na którą wskazywał więcej niż co trzeci ankietowany (37,9%). Ponad ¼ respondentów (28,5%) wskazuje na terapię dla dorosłych oraz poszerzanie oferty ochrony zdrowia (26,5%). Konieczność wsparcia specjalistycznego dla dzieci podkreśla 22,4% badanych, nieco mniej (22,1%) widzi potrzebę poradnictwa dla rodzin w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych. Średnio co piąty badany (19,4%) wskazuje też potrzebę zapewnienia opieki dla dzieci w żłobkach.

Potrzebę poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego w przeprowadzonej Diagnozie wskazuje aż 56,6% ankietowanych osób młodych do 25. roku życia, jak również dorośli (51,1%). Problemy natury psychicznej - dotyczące zwłaszcza dzieci i młodzieży związane są z różnymi trudnościami życiowymi oraz niską odpornością na stres, zjawiska cywilizacyjne i codzienne problemy. Dodatkowym czynnikiem pobudzającym problemy ze zdrowiem psychicznym stała się pandemia COVID-19, podczas której wzrosła liczba osób potrzebujących wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. Zjawisko to jest widoczne zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. Wzrosła też w ciągu dekady (2008 - 2018) liczba prób samobójczych zarejestrowanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie z 369 do 1033 (w 2019 r. - 1075).⁸ Mnóstwo młodych ludzi doświadcza problemu nieradzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Stąd zachodzi konieczność poprawy dostępności do specjalistów m.in.: psychologów i psychiatrów.

⁸ „Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim do 2030 roku” przyjęty uchwałą Nr 701/22 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 10 maja 2022 r., s.6

Mając możliwość wskazania maksymalnie 3 specjalistów, na których jest największe zapotrzebowanie w Tarnowie, mieszkańcy - w przywoływanych wyżej badaniach - najczęściej wskazywali na psychologa (45,7%) i psychiatrę (40,6%), na trzecim miejscu na terapeutę ds. uzależnień (26%), w dalszej kolejności na doradcę zawodowego dla młodzieży (22,8%) i organizatora społeczności lokalnej (22,4%), co obrazuje ogromne zapotrzebowanie w zakresie wspierania zdrowia psychicznego tarnowian.

Z kolei Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna w Tarnowie opracowała raport z badań „Analiza kondycji psychicznej uczniów, rodziców i nauczycieli w oparciu o badania przeprowadzone przez SPPT w Tarnowie”, w którym została przedstawiona problematyka wpływu pandemii koronawirusa na życie i nastroje młodych ludzi, ich rodziców oraz nauczycieli w Tarnowie. Badania ankietowe zostały przeprowadzone w 2020 i 2021 r. wśród uczniów tarnowskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych w wieku od 13 do 19 lat, rodziców i nauczycieli. Przeprowadzone badania pokazały, że po roku trwania pandemii stan emocjonalny zarówno dorosłych, jak i młodych ludzi uległ znacznemu pogorszeniu⁹:

- „u młodzieży dominowała niepewność, bezradność (45%), smutek (43%). Również wzrósł poziom złości do 36%, pojawiło się nowe uczucie pustki (39%), nasiliły się znacznie stany depresyjne (25%). (...) co może skutkować wycofaniem się z aktywności, poczuciem braku sensu, celu swojego życia. Taki stan emocjonalny sprzyja pogorszeniu się kondycji psychicznej, rozwinięciu się zaburzeń depresyjnych”,

- „w grupie rodziców nastąpiły spore zmiany w sferze emocji. Niepokoi bardzo duży wzrost złości i frustracji, który przy bardzo dużym poziomie bezradności może nieść za sobą impulsywne, nieprzewidywalne zachowania”.

Na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonych badań przez Specjalistyczną Poradnię Profilaktyczno-Terapeutyczną w Tarnowie wydaje się zasadne, aby działania pomocowe skierowane były szczególnie na tworzenie społecznych sieci wsparcia i współpracy dla uczniów, rodziców, nauczycieli w zakresie zapobiegania depresji, zachowaniom lękowym i interwencji wobec uczniów, psychoedukacji oraz zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i psychiatrycznej.

W oparciu o przeprowadzone badania wśród mieszkańców Tarnowa na potrzeby „Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Miasta Tarnowa” kolejnym problemem na który wskazują zarówno dorośli, jak i ludzie młodzi do 25. roku życia są problemy związane z uzależnieniami. Jako największy problem wśród dzieci i młodzieży mieszkańcy wskazują uzależnienia od komputera i Internetu (62,1%). Również sami młodzi ludzie poniżej 25. roku życia umieszczają ten problem jako priorytetowy (38,6%). Problem uzależnień od mediów nasilił się podczas pandemii COVID-19. Zaistniała sytuacja pandemiczna zintensyfikowała w dużym stopniu potrzebę pomocy psychologicznej i psychiatrycznej u ludzi młodych.

3.3. Rynek pracy

Poziom bezrobocia według stanu na 31 grudnia 2021 r. w całym regionie tarnowskim wyniósł 6487 osób bezrobotnych, z czego w:

- mieście Tarnowie – 2282 osoby,
- powiecie tarnowskim – 4205 osób.¹⁰

W 2021 roku łączna liczba bezrobotnych w regionie spadła o 1559 osób, przy czym: – w mieście Tarnowie spadła o 681 osób, – w powiecie tarnowskim spadła o 878 osób. Z analizy sytuacji na tarnowskim rynku pracy wynika, że spadek bezrobocia zaobserwowany w 2021 roku spowodowany był unormowaniem się mechanizmów działających na tym rynku. Na podstawie obserwacji zauważalny jest wzrost bezrobocia w okresie zimowym oraz jego spadek w pozostałych okresach.

W mieście Tarnowie w 2021 roku poziom bezrobocia utrzymywał się w granicach 2,2 - 3,2 tys. osób

⁹ Raport z badań „Analiza kondycji psychicznej uczniów, rodziców i nauczycieli w oparciu o badania przeprowadzone przez SPPT w Tarnowie” Agnieszka Latos, Paulina Jawień, <http://www.sppt.tarnow.pl/wp-content/uploads/2021/11/RAPORT-zbadan-pandemia.pdf>

¹⁰ „Informacja roczna o sytuacji na rynku pracy w regionie tarnowskim w 2021 roku”, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, 2022.

bezrobotnych. Najwyższy poziom zanotowano w styczniu – 3126 osób, a najniższy w grudniu – 2282 osoby. Liczba bezrobotnych na koniec 2021 roku była o 681 mniejsza w porównaniu do stanu z grudnia 2020 roku.

Na terenie Miasta Tarnowa stopa bezrobocia w grudniu 2021 r. wynosiła 4,2%. W porównaniu „rok do roku” - wskaźnik ten był o 1,2% niższy niż w grudniu 2020 roku. W powiecie tarnowskim stopa bezrobocia była na poziomie 5,7%, a wskaźnik ten był o 1,1% niższy w porównaniu do stanu z grudnia 2020 roku.

Bezrobocie jest ważnym problemem społecznym, który wpływa na wzrost izolacji społecznej, a także inne zjawiska nieprawidłowego funkcjonowania mieszkańców w społeczeństwie. Pandemia COVID-19 spowodowała znaczne zmiany na lokalnym rynku pracy. Liczba dostępnych miejsc zatrudnienia zmniejszyła się. Ponadto obserwuje się zdecydowanie mniejsze zapotrzebowanie na prace biurowe, administracyjne, co dotyczy przeważnie kobiet. Zwiększa się z kolei zapotrzebowanie na typowe prace budowlane, robotnicze dla mężczyzn. Istnieją także problemy ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby, które chcą znaleźć pracę zgodną ze swoimi kwalifikacjami zawodowymi. Elementem zaczynającym wpływać także na lokalny rynek pracy jest wojna w Ukrainie i związana z nią fala uchodźców, którzy przybyli do miasta i również poszukują zatrudnienia.

4. Diagnoza zasobów Gminy Miasta Tarnowa wspierających rodzinę

4.1. Zasoby instytucjonalne jednostek polityki społecznej oraz projekty realizowane w zakresie wspierania rodziny

W Gminie Miasta Tarnowa funkcjonuje szereg instytucji działających w obszarze wsparcia rodzin w których wychowują się dzieci, koordynujących różnego rodzaju przedsięwzięcia na rzecz rodziny w ramach współpracy międzysektorowej. Podmioty te podejmują w szczególności działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz rodzin, które zmiierzają do zmniejszenia skali zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny takich jak: ubóstwo, bezrobocie, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc domowa, brak kompetencji rodzicielskich.

Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Na mocy uchwały nr LIV/507/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, utworzenia Centrum Usług Społecznych w Tarnowie oraz nadania mu statutu (Dz. U. Woj. Małop. z 2021 r., poz. 6392 z późn. zm.) od dnia 1 stycznia 2022 r. zadaniami z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym opracowaniem i realizacją programu, zajmuje się CUS - nowa jednostka budżetowa Gminy Miasta Tarnowa powstała z przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie. Ponadto Centrum przejęło również wybrane zadania realizowane dotychczas przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej oraz niektóre inne wydziały Urzędu Miasta Tarnowa.

CUS to szerokie otwarcie na usługi społeczne i przede wszystkim wyjście poza zakres usług z pomocy społecznej. To przestrzeń do rozwoju pracy socjalnej skierowanej do wszystkich mieszkańców. To także przestrzeń do prowadzenia szerokiego poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, czy prawnego dla osób i rodzin. Centrum ma służyć rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym, stanowić przestrzeń, w której nastąpi pełna koordynacja usług społecznych w jednym miejscu, z myślą o wszystkich mieszkańcach gminy.

W tym celu został opracowany „Program Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa na lata 2022-2023”, który jest odpowiedzią na potrzeby tarnowskiego społeczeństwa w zakresie zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych, poprzez:

- 1) organizowanie wsparcia usługowego na poziomie lokalnym, w sposób kompleksowy, spersonalizowany, zintegrowany, uwzględniający koordynację międzysektorową i międzyinstytucjonalną oraz zdiagnozowane potrzeby mieszkańców,

- 2) realizację usług społecznych w sposób odpowiadający potrzebom poszczególnych mieszkańców, w tym rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży.

Celem głównym Programu Usług Społecznych jest rozwój i zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych odpowiadających na zidentyfikowane w Diagnozie potrzeby społeczności lokalnej, a także większa skuteczność w zaspokajaniu potrzeb społecznych jak również w rozwiązywaniu problemów na poziomie lokalnym. To zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych, rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami różnych środowisk oraz poszerzenie oferty usług odpowiadających na potrzeby wskazane bezpośrednio przez mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa. Zbudowanie sieci partnerstw stworzy przestrzeń do współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej. Pozwoli to na organizowanie kompleksowego i spersonalizowanego wsparcia usługowego na poziomie lokalnym, które będzie odpowiadać na potrzeby mieszkańców, w tym rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży.

W Centrum można uzyskać pomoc z zakresu polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, edukacji publicznej czy reintegracji zawodowej i społecznej. Ponadto Centrum realizuje zadania z obszaru przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i innym uzależnieniom, pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, związane z przyznawaniem, ustalaniem wysokości i wypłacaniem dodatku ośłonowego i dodatku węglowego, zapewnieniem usług opiekuńczych, kierowaniem do ośrodków wsparcia i domów pomocy społecznej, zapewnieniem świadczeń opiekuńczych i wsparcia ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Centrum wypełnia również zadania aparatu pomocniczego Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawowaniu nadzoru nad jednostkami organizacyjnymi Gminy Miasta Tarnowa: Zespołem Żłobków w Tarnowie, Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Tarnowie, Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Rodzinny Dom” w Tarnowie, Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie, Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” w Tarnowie, Subregionalnym Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnych „Bezpieczna Przystań” w Tarnowie.

W obszarze wspierania rodziny CUS dysponuje wykwalifikowaną kadrą realizującą zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. zatrudnia:

- a) pracowników socjalnych pracujących m.in. z rodzinami przeżywającymi trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- b) asystentów rodziny współpracujących z rodzinami po uprzednim uzyskaniu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przeprowadzeniu przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego, dokonaniu analizy sytuacji rodziny i sporządzeniu wniosku do dyrektora Centrum o przydzielenie asystenta,
- c) psychologów prowadzących konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- d) radców prawnych świadczących pomoc prawną również w zakresie prawa rodzinnego,
- e) pedagoga, certyfikowanego terapeuty leczenia uzależnień świadczących pomoc pedagogiczną i terapeutyczną w obszarze uzależnień.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Centrum zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone również w formie pracy z rodziną i jej poszczególnymi członkami.

W celu osiągnięcia poprawy sytuacji rodziny bardzo ważne jest, aby wspieranie rodziny prowadzone było za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz możliwości wsparcia zewnętrznego.

Mieszkalnictwo

Działania Miasta Tarnowa w zakresie mieszkaniowego zasobu gminy reguluje *Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Tarnowa na lata 2021 – 2025* oraz uchwała Nr XVIII/194/2019 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 24 października 2019 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 7572 z późn. zm.). W powyższy programie zostały określone działania jakie będą podejmowane w latach 2021-2025 celem poprawy wykorzystania i racjonalizacji gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy.

W skład mieszkaniowego zasobu Gminy wchodzi łącznie 2 500 lokali mieszkalnych.¹¹ Ponadto Gmina posiada utworzony zasób tymczasowych pomieszczeń w liczbie 17 lokali, a 199 lokali o niskim standardzie jest obecnie przedmiotem najmu socjalnego.

Gmina w oparciu o zapisy uchwały w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa, prowadzi ewidencję lokali, które mogą być przeznaczone do najmu socjalnego obejmującą 422 lokale. Lokale te są zajmowane zarówno przez osoby na podstawie umowy najmu socjalnego lokalu zawartej, zgodnie z zapisami ww. uchwały, na okres 1 roku (199 lokali) jak i przez osoby po wygaśnięciu umowy najmu socjalnego lokalu w związku z upływem czasu i nie spełnianiem przesłanek uzasadniających kontynuację najmu socjalnego. Należy podkreślić, że po opuszczeniu takiego lokalu przez obecnych lokatorów w intencji Miasta nadal jest przeznaczenie go na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych osób oczekujących na listach uprawnionych do najmu socjalnego bądź też na potrzeby realizacji wyroków eksmisyjnych z przyznanym prawem do takiego lokalu.

Miasto Tarnów podejmuje szereg różnorodnych działań w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych tarnowskich rodzin m.in. w 2019 r. został uruchomiony miejski program „Mieszkanie za remont”, przeznaczonych dla mieszkańców miasta, którzy mają zbyt małe środki finansowe na zakup lokalu, ale dysponują wystarczającą kwotą na wykonanie remontu we własnym zakresie i legitymują się odpowiednimi dochodami. Od początku programu przeprowadzona 7 edycji programu „Mieszkanie za remont” z czego wydano łącznie 121 skierowań na wykonanie remontów.

Ponadto Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o. w Tarnowie jest w trakcie realizacji inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego z lokalami pełnostandardowymi przy ul. Krzyskiej w Tarnowie. W nowym budynku zaplanowano 62 mieszkania o powierzchni od 25 m² do 45 m² z przeznaczeniem m.in. dla osób starszych, niepełnosprawnych. Lokale wejdą w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa. Zakończenie inwestycji i proces zasiedlenia budynku planowane są na 2023 r.

Placówki opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do 3 lat¹², opieka nad tą grupą dzieci może być organizowana w formie żłobka. W mieście Tarnowie instytucjonalna opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowana jest przez 6 żłobków, wchodzących w skład Zespołu Żłobków w Tarnowie, posiadających aktualnie 475 miejsc dla dzieci.

¹¹ „Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Tarnowa na lata 2021 – 2025” przyjęty uchwałą Nr XLIX/441/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 27 maja 2021 r.

¹² Dz. U. z 2022 r. poz. 1324, 1383 i 2140

Tabela nr 7: Wykaz żłobków prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa wraz z liczbą miejsc dla dzieci

Lp.	Nazwa żłobka i adres	Liczba miejsc/w tym dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki
1.	Żłobek Nr 1, ul. Topolowa 4	134/1
2.	Żłobek Nr 2, ul. Wiejska 29	83/2
3.	Żłobek Nr 3, ul. Juliana Goslarsa 5	51/1
4.	Żłobek Nr 4, ul. Westerplatte 12	25/0
5.	Żłobek Nr 5, ul. Do Prochowni 20	92/0
6.	Żłobek Nr 6, ul. Pracy 4c	90/1
	łącznie	475/5

Źródło: Zespół Żłobków w Tarnowie

Głównym celem żłobków jest prowadzenie działalności opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej. Wypracowany przez żłobki model funkcjonowania sprzyja godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, umożliwia rodzicom i opiekunom dzieci podjęcie aktywności zawodowej oraz powrót do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci. Ważnym elementem polityki prorodzinnej Miasta Tarnowa jest zwiększenie dostępności miejsc w placówkach świadczących opiekę nad dziećmi do lat 3 zarówno gminnych, jak również niepublicznych.

Ponadto GMT uczestniczy w Resortowym Programie Rozwoju Instytucji Opieki nad Dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch +” i „Maluch Za życiem”. W ramach programu w latach 2011-2021 utworzono 109 dodatkowych miejsc oraz dostosowano 5 miejsc do opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi lub wymagającymi szczególnej opieki. W 2021 r. GMT pozyskała z Programu 462.512,90 zł.

W Tarnowie funkcjonuje także pięć niepublicznych żłobków posiadających w sumie 125 miejsc.

Tabela nr 8: Wykaz żłobków niepublicznych działających w Tarnowie wraz z liczbą miejsc dla dzieci

Lp.	Nazwa Żłobka i adres	Liczba miejsc
1.	„CHATA SKRZATA” Agnieszka Kutek, ul. Józefa Piłsudskiego 31	40
2.	„Pałacyk Malucha” Anna Mroszczyk, Krzysztof Kubiś, ul. Hugo Kołłątaja 14	15
3.	„Małe Szczęścia” Kinga Borczuch, ul. Witolda Rogoyskiego 15/2	16
4.	„Firma FUN&PLAY” Katarzyna Starzyk ul. Generała Tadeusza Klimeckiego 11	14
5.	„MALUSZEK” Z pasją do celu szkolenia i doradztwo Joanna Stańczyk, ul. Gabriela Narutowicza 15	40
	łącznie	125

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Placówki wsparcia dziennego

Na terenie Miasta Tarnowa działają placówki wsparcia dziennego, w których zapewnia się dzieciom i młodzieży pomoc w nauce, rozwój zainteresowań, organizację wolnego czasu oraz zabaw i zajęć sportowych. Dzieci podczas pobytu w placówce mają zapewniony posiłek. Placówki realizują zajęcia socjoterapeutyczne,

profilaktyczne, psychoedukacyjne, psychokorekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne. Prowadzona jest również praca z rodziną.

Tabela nr 9: Wykaz placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa

Lp.	Nazwa i siedziba podmiotu prowadzącego placówkę	Nazwa, adres i typ placówki	Liczba miejsc
1.	Stowarzyszenie SIEMACHA ul. Długa 42, Kraków	SIEMACHA Spot Gemini Park ul. 16 Pułku Piechoty 12, Tarnów placówka specjalistyczna	140
2.	Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA ul. Ignacego Mościckiego 12, Tarnów	Placówka Specjalistyczna Wsparcia Dziennego KANA ul. Ignacego Mościckiego 12, Tarnów placówka specjalistyczna	45
3.	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie ul. Kazimierza Brodzińskiego 14	Placówka Wsparcia Dziennego "Akademia Aktywności" ul. Gumniska 25 Tarnów placówka opiekuńczo-podwórkowa	45

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Oferta placówek skierowana jest przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi wynikającymi z zaniedbań środowiskowych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z zaburzeniami komunikacji językowej, zaburzeniami zachowania. W placówce dokonywana jest okresowa oceny sytuacji każdego dziecka oraz zapewniana jest dzieciom zgodnie z potrzebą m.in. pomoc w nauce, organizacja wolnego czasu, rozwój zainteresowań, zajęcia sportowe, zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne oraz profilaktyczne.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy¹³

TOIKiWOP jest jedyną w Tarnowie i regionie placówką świadczącą specjalistyczną pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie. Placówka realizuje zadania:

1) Ośrodka interwencji kryzysowej (OIK), w ramach którego udziela pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu – 4 miejsca) osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych – mieszkańcom miasta Tarnowa;

2) specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy (SOWdOP), w ramach którego udziela kompleksowej pomocy: psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym schronienia (20 miejsc całodobowego pobytu) osobom bez względu na miejsce zamieszkania – ofiarom przemocy domowej; prowadzi działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

3) opracowuje i realizuje programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

4) obsługuje połączenia z numeru 112 (Centrum Powiadomiania Ratunkowego) zarówno dla mieszkańców miasta Tarnowa, jak i innych miejscowości województwa małopolskiego.

TOIKiWOP bierze również udział w akcjach, kampaniach profilaktycznych, prowadzi szkolenia, zajęcia

¹³ zwany w dalszej części TOIKiWOP

warsztatowe, pogadanki profilaktyczno-informacyjne i udziela konsultacji. Ośrodek zatrudnia specjalistów, m.in. psychologów, pedagogów, terapeutów czy specjalistów pracy z rodziną. Prowadzi intensywne działania informacyjne i edukacyjne dotyczące zarówno przemocy w rodzinie, jak i kryzysów psychologicznych.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół został powołany przez Prezydenta Miasta Tarnowa na mocy art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W jego pracach biorą udział przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład tego zespołu wchodzi także kuratorzy sądowi, prokurator oraz przedstawiciele instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy. Obsługę administracyjno-techniczną Zespołu zapewnia Centrum Usług Społecznych w Tarnowie. Jego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli podmiotów, którzy wchodzi w skład zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- nadzór nad realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa;
- prowadzenie spotkań informacyjno-edukacyjnych z mieszkańcami miasta;
- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów na rzecz pomocy ofiarom przemocy i przeciwdziałania temu zjawisku;
- konsultacje indywidualnych przypadków zgłaszanych przez grupy robocze; pomoc w diagnozie, budowaniu planu pomocy;
- gromadzenie danych przekazywanych przez grupy robocze, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- bieżący monitoring realizacji zadań zawartych w Programie;
- opracowanie i prowadzenie dokumentacji pracy Zespołu.

Prowadzenie działalności profilaktycznej

W celu zapobiegania ryzykownym zachowaniom, a także ograniczania szkód społecznych i zdrowotnych wynikających ze stosowania środków psychoaktywnych, podejmowane są działania profilaktyczne w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa skierowane do mieszkańców miasta Tarnowa, w szczególności dzieci i młodzieży. Działania te finansowane są ze środków budżetu Gminy Miasta Tarnowa pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat za zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi w opakowaniach jednostkowych nieprzekraczających 300 ml. Dokonywane są zakupy programów i szkoleń, wyposażających ucznia w podstawowe kompetencje społeczne i emocjonalne, które przygotowują do samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych, wzmacniają odporność na stres, kształtują pozytywne nastawienie do życia, uczą optymizmu, życzliwości i współpracy, a także sposobów rozwijania wytrwałości, wiary w siebie i odporności. Natomiast szkolenia dla osób dorosłych mają przede wszystkim dostarczać podstawowej wiedzy na temat substancji psychoaktywnych i rzeczywistych zagrożeń, jakie wywołują oraz wskazywać możliwości redukcji czynników ryzyka i wzmacniania czynników chroniących w relacjach rodzinnych i środowiskowych.

Poradnictwo specjalistyczne i prawne

GMT świadczy usługi poradnictwa specjalistycznego i prawnego na rzecz rodzin. Działanie to jest realizowane przez jednostki organizacyjne GMT oraz zlecane w trybie otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

1) Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Centrum Usług Społecznych, ul. Eliasza Goldhammera 3)

Dyżurujący w Punkcie specjaliści z zakresu terapii i uzależnień oraz prawa oferują mieszkańcom miasta następujące formy pomocy:

- udzielają porad w zakresie uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych;
- świadczą pomoc prawną z zakresu prawa rodzinnego, karnego, komorniczego, prawa pracy, udzielają pomocy w przygotowaniu pism procesowych, świadczą pomoc terapeutyczną i udzielają wsparcia poza kończonym leczeniem odwykowym, wskazują placówki, w których można podjąć leczenie.

2) Prowadzenie punktu konsultacyjnego i telefonu zaufania (ul. Legionów 30)

Zadanie to jest realizowane przez organizację pozarządową. W ramach zadania można uzyskać porady psychologa, pedagoga, prawnika, duszpasterza, mediatora, doradcy ds. społecznych oraz ds. rodziny. Udzielana jest pomoc i wsparcie, w tym psychologiczne osobom z wykorzystaniem nowoczesnych środków komunikowania się.

3) Poradnictwo świadczone przez TOIKiWOP (ul. Szarych Szeregów 1)

W ośrodku klienci przyjmowani są bez skierowania, bezpłatnie. Można w nim uzyskać porady psychologa, socjologa, pedagoga, prawnika, pracownika socjalnego, a także terapeuty. Do ośrodka mogą zgłaszać się osoby dotknięte sytuacjami traumatycznymi, w tym w szczególności dotknięte przemocą. Placówka realizuje zajęcia warsztatowe dla uczniów tarnowskich szkół z zakresu zapobiegania zachowaniom ryzykownym. Przeprowadzane są pogadanki profilaktyczno-informacyjne dla rodziców z zakresu diagnozowania i zapobiegania zachowaniom ryzykownym oraz konsultacje dla mieszkańców Tarnowa rodziców/opiekunów dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne w tym sięgających po alkohol i inne substancje psychoaktywne.

4) Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa świadczone przez Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Wśród pozostałych form wsparcia pozamaterialnego wymienić należy poradnictwo specjalistyczne i interwencję kryzysową realizowane poprzez:

- wsparcie rodzin niepełnych i wielodzietnych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez szeroko dostępną informację, poradnictwo specjalistyczne w sytuacji zdarzeń losowych;
- doradztwo i terapię świadczoną przez pracowników socjalnych, psychologa, pedagoga, prawnika zarówno na terenie CUS, telefonicznie, jak i w środowisku zamieszkania potrzebujących tej formy pomocy rodzin;
- przeciwdziałanie bezrobociu wśród wnioskodawców Centrum Usług Społecznych poprzez szeroko pojęte działania informacyjno-doradcze, upowszechnianie ofert pracy, informowanie o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach;
- pomoc rodzinom zagrożonym różnymi rodzajami patologii społecznej i przestępczości;
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy w rodzinie i rodzin w kryzysie;
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i psychoedukację dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- stałe informowanie o prawach i uprawnieniach oraz organizacjach świadczących pomoc dla rodzin korzystających z pomocy, w tym dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia pedagogicznego dla rodziców w celu

rozpoznawania indywidualnych problemów i potrzeb ich dzieci oraz dostarczanie wiedzy rodzicom na temat procesu wychowawczego dzieci;

- informowanie o możliwości skorzystania z pomocy Okręgowego Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem w Tarnowie;
- zapewnienie pomocy i wsparcia klientom w szczególności w ramach grup wsparcia;
- organizowanie i prowadzenie szkoleń dla osób korzystających ze wsparcia;
- prowadzenie warsztatów dla osób i rodzin korzystających ze wsparcia CUS.

5) Nieodpłatna pomoc prawna

W Tarnowie funkcjonuje system nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (w formie stacjonarnej oraz przy użyciu środków porozumiewania się na odległość e-mail i telefon) zorganizowany przez Urząd Miasta Tarnowa na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej¹⁴, finansowany z budżetu państwa.

Nieodpłatna pomoc prawna w 2021 roku była świadczona w sześciu lokalizacjach na terenie Miasta Tarnowa: w budynku Urzędu Miasta Tarnowa, gdzie porad udzielali adwokaci i radcy prawni wskazani przez Okręgową Radę Adwokacką w Krakowie oraz Okręgową Izbę Radców Prawnych w Krakowie, a także w siedzibach rad osiedli: Mościce, Westerplatte, Grabówka, również w czytelni Szkoły Podstawowej nr 14 im. S. Jaracza na terenie osiedla Krzyż, w których pomoc świadczona była przez adwokatów, radców prawnych i doradców obywatelskich ze Stowarzyszenia SursumCorda z Nowego Sącza. Zakres nieodpłatnej pomocy prawnej określa ustawa i pomoc ta ma charakter wyłącznie konsultacyjny. Polega na poinformowaniu osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, wskazaniu osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego oraz udzieleniu pomocy w sporządzeniu projektu pisma (z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowno-administracyjnym) bądź sporządzeniu projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym, ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego czy rzecznika patentowego w postępowaniu sądowno-administracyjnym. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej obejmuje również nieodpłatną mediację. Uprawnione osoby mogą uzyskać informacje między innymi z dziedziny prawa: rodzinnego, cywilnego, pracy, karnego, administracyjnego, ubezpieczeń społecznych, podatkowego oraz spraw z zakresu działalności gospodarczej.

Ośrodki wsparcia i inne placówki

Miasto Tarnów wspiera rodziny w wychowywaniu i opiece nie tylko dzieci, ale również pomaga w opiece nad osobami zależnymi, będącymi jej członkami, np. osobami niepełnosprawnymi lub starszymi.

1. Dom Dziennego Pobytu - dział Domu Pomocy Społecznej przy ul. Szpitalnej 53 dysponuje 50 miejscami dziennego pobytu. Jest to forma pomocy w trybie dziennego wsparcia dla osób, które ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność lub sytuację życiową wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. W Domu prowadzona jest działalność rehabilitacyjna i terapeutyczna.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy typu B dla niepełnosprawnych intelektualnie im. Św. Kingi przy al. M. B. Fatimskiej 6 prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu. Placówka ta ma charakter ośrodka wsparcia dziennego, zapewnia opiekę dzienną, pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych oraz prowadzi zajęcia wspomagające. Dom ma charakter ponadlokalny i posiada 60 miejsc.

¹⁴Dz. U. z 2021 r. poz. 945.

3. Środowiskowy Dom Samopomocy typu A i C „Zielona Przystań” liczy obecnie 46 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych (typ A) oraz dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C). Dom funkcjonuje w Tarnowie przy ul. Piotra Skargi 29 a. Jest prowadzony przez Fundację Zielona Przystań. ŚDS zapewnia dzienny pobyt, częściową opiekę oraz pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych i poradnictwo psychologiczne.

4. Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niezamieszkałych Bezpieczna Przystań przy ul. Sanguszków 28A w Tarnowie zapewnia usługi opieki zastępczej umożliwiające czasowe całodobowe przebywanie 15 osób niezamieszkałych pod profesjonalną opieką w przypadku braku możliwości sprawowania opieki przez ich opiekunów. W ramach Centrum działa również wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego wyposażona w kilkaset sztuk różnego rodzaju sprzętu rehabilitacyjno-pielęgnacyjnego. Ponadto opiekunowie nieformalni mogą skorzystać ze wsparcia w postaci warsztatów, grup wsparcia, opieki coacha. Centrum realizuje projekt pn. „Wsparcie opiekunów nieformalnych osób niezamieszkałych w subregionie tarnowskim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Termin realizacji projektu obejmuje okres od 1 października 2018 r. do 31 grudnia 2022r.

5. Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” znajduje się przy ul. Sanguszków 28A. Jest placówką zajmującą się zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, a także ich rehabilitacją zawodową, społeczną i leczniczą oraz przygotowaniem do podjęcia zatrudnienia na chronionym rynku pracy w zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy. ZAZ prowadzi działalność obejmującą: usługi hotelarsko-restauracyjne (w tym organizacja imprez okolicznościowych), usługi wynajmu sal konferencyjnych, a także usługi cateringowe oraz usługi rehabilitacyjne (dla pracowników).

6. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej to placówki, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwość uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. W Tarnowie funkcjonują trzy warsztaty terapii zajęciowej, nad którym nadzór merytoryczny i finansowy sprawuje Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, są one prowadzone przez:

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy przy ul. Klikowskiej 190 (dla 54 osób);
- Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Tarnowie przy ul. Ostrogskich 5b (dla 35 osób);
- Fundację Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji, przy ul. Hodowlanej 6 (dla 45 osób).

Od dnia 1 sierpnia 2021 r. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym uruchomił dodatkowe miejsce do prowadzenia zajęć w ramach pracowni ramiarskiej. Nowym adresem jest lokal przy ul. 3-go Maja 2.

Karta Tarnowskiej Rodziny

Program „Karta Tarnowskiej Rodziny” jest elementem polityki prorodzinnej realizowanej przez GMT, adresowany do tarnowskich rodzin wielodzietnych posiadających troje lub więcej dzieci bez względu na wysokość dochodów. W ramach Programu wydawana jest Karta Tarnowskiej Rodziny (hologram na dany rok naklejony na Tarnowskiej Karcie Miejskiej) uprawniająca do korzystania z systemu ulg i zniżek. Osoby posiadające Kartę Tarnowskiej Rodziny mogą korzystać z ulg na przejazdy komunikacją miejską, z basenów, obiektów sportowych i lodowisk, brać udział w spektaklach familijnych w Tarnowskim Teatrze, w wystawach w muzeach i Galerii Miejskiej. Pozostałe ulgi na usługi lub zakupy świadczone są przez różne firmy komercyjne z terenu Tarnowa i innych rejonów Polski.

Karta Dużej Rodziny

Od czerwca 2014 r. rodziny wielodzietne, na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.), mogą starać się o uzyskanie Karty Dużej Rodziny o zasięgu ogólnopolskim. Karta ta oferuje otwarty katalog uprawnień oraz zniżek, a jej posiadacze mogą korzystać m.in.

z oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Od 2018 r. Karta Dużej Rodziny została dostosowana do najnowszych rozwiązań technologii cyfrowej i jest dostępna w formie aplikacji do pobrania na urządzeniach mobilnych. Od 1 stycznia 2019 r. miała miejsce nowelizacja ustawy o Karcie Dużej Rodziny umożliwiająca przyznanie Karty rodzicom, którzy kiedykolwiek posiadali na wychowaniu troje i więcej dzieci. W 2021 roku liczba wydanych Kart Dużej Rodziny wyniosła 1.741.

Dodatkowo rodziny wielodzietne posiadające Kartę Dużej Rodziny skorzystały z oferowanego przez Urząd Miasta Tarnowa częściowego zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W 2021 r. ze zniżek skorzystało 9.425 osób. Kwota zwolnienia z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosła 1.319.627 zł.

Program Rodzina 500+

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspakajaniem jego potrzeb życiowych. Uprawnionym wnioskodawcą jest jeden z rodziców, opiekun faktyczny dziecka (osoba, która opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka), pod warunkiem że dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na ich utrzymaniu. Świadczenie przysługuje również opiekunowi prawnemu oraz dyrektorowi domu pomocy społecznej chyba, że inne osoby, o których mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci uczestniczą w opiece nad dzieckiem i spełniają warunki uprawniające do otrzymania świadczenia wychowawczego. Od 1 stycznia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przejął obsługę wniosków o świadczenie wychowawcze 500+.

Program „Dobry Start”

Świadczenie Dobry Start (300+) jest realizacją rządowego programu „Dobry Start”. Jego celem jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Od 1 lipca 2021 r. obsługą świadczeń Dobry Start (300+) zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Rodzinny kapitał opiekuńczy

Ustawą z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym¹⁵ został wprowadzony nowy program rządowy skierowany do rodzin z dziećmi. Rodzinny Kapitał Opiekuńczy to nowe świadczenie dla rodziców dzieci w wieku od 12 do 35 miesiąca życia – w sumie 12 tys. zł na drugie i każde kolejne dziecko, przysługujące w kwocie 500 zł lub 1000 zł miesięcznie. Świadczenie przysługuje od 1 stycznia 2022 r. bez względu na dochód rodziny. Przyjmowaniem wniosków o Rodzinny Kapitał Opiekuńczy, ich rozpatrywaniem oraz wypłatą tego świadczenia zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

4.2. Zasoby i zadania kierowane do rodzin realizowane w obszarze ochrony zdrowia

Świadczenia opieki zdrowotnej dla mieszkańców Tarnowa realizowane są przez publiczne i niepubliczne podmioty lecznicze oraz lekarzy i pielęgniarki działających w ramach indywidualnych i grupowych praktyk zawodów medycznych. Na terenie miasta Tarnowa funkcjonują dwie placówki lecznictwa zamkniętego: Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza i Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika dysponujące łącznie 1.116 łózkami oraz liczne placówki lecznictwa otwartego zapewniające mieszkańcom opiekę medyczną w zakresie lecznictwa podstawowego i specjalistycznego. W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc zabezpiecza Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego. Finansowanie świadczeń gwarantowanych zapewnia Narodowy Fundusz Zdrowia. Gminie Miasta Tarnowa podlegają 3 podmioty lecznicze: Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika, Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. oraz Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o. W Tarnowie działa łącznie 115 podmiotów leczniczych, prowadzonych w różnych formach i dysponujących

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2270, z 2022 r. poz. 2140

zróżnicowanym potencjałem. Wyodrębnić można umownie takie formy opieki jak: podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, lecznictwo szpitalne, pielęgnarska opieka długoterminowa oraz ratownictwo medyczne.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej każdy zadeklarowany pacjent ma zapewniony dostęp do świadczeń gwarantowanych, do których należą świadczenia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, świadczenia pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, świadczenia położnej podstawowej opieki zdrowotnej, świadczenia pielęgniarki lub higienistki szkolnej udzielane w środowisku nauczania i wychowania, świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej oraz transport sanitarny. Około 90% mieszkańców miasta Tarnowa korzysta z usług niepublicznych podmiotów leczniczych, które mają podpisany kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia. W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej opiekę medyczną mieszkańcom zapewnia 26 podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Nocną i świąteczną opiekę zdrowotną na terenie Tarnowa zabezpieczają oba tarnowskie szpitale: Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza oraz Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika. Świadczenia lekarskie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej udzielane są poza godzinami pracy przychodni, tj. w dni robocze pomiędzy godziną 18.00 a 8.00 rano dnia następnego oraz przez całą dobę w soboty, niedziele, oraz święta i inne dni ustawowo wolne od pracy.

Świadczenia ambulatoryjnej opieki specjalistycznej realizowane są głównie na podstawie skierowań wystawianych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej bądź skierowań do poradni po zakończonym leczeniu szpitalnym. Na terenie Tarnowa działa w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej 21 podmiotów leczniczych udzielających świadczeń w ramach umów zawartych z NFZ. Świadczenia gwarantowane w zakresie ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego obejmują: porady specjalistyczne, badania diagnostyczne, procedury zabiegowe, ambulatoryjne świadczenia w chemioterapii, inne świadczenia ambulatoryjne oraz świadczenia wykonywane w celu realizacji programów lekowych. Największym świadczeniodawcą w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w mieście jest Zespół Przychodni Specjalistycznych.

Świadczenia zdrowotne udzielane w ramach opieki szpitalnej realizują w Tarnowie dwa publiczne szpitale: Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza w Tarnowie oraz Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie. W kwietniu 2022 roku poszerzeniu uległ zakres świadczeń dostępnych w lecznictwie stacjonarnym w Specjalistycznym Szpitalu im. E. Szczeklika w związku z uruchomieniem 30-łóżkowego Oddziału Geriatryczno-Internistycznego z Pododdziałem Reumatologii.

Świadczenia opieki paliatywnej i hospicyjnej mogą być realizowane w warunkach: stacjonarnych, ambulatoryjnych oraz w warunkach opieki domowej. W Tarnowie funkcjonują dwa zakłady opiekuńczo-lecznicze (w strukturach Specjalistycznego Szpitala im. Szczeklika oraz Mościckiego Centrum Medycznego) dysponujące łącznie 112 łózkami. Od 1 lipca 2022 r. w Mościckim Centrum Medycznym Sp. z o.o. powstał Oddział Opieki Długoterminowej i Hospicyjnej w ramach, którego funkcjonuje Zakład Opiekuńczo – Leczniczy i Hospicjum Stacjonarne. Oddział dysponuje 81 łózkami na dwóch piętrach budynku.

Ponadto świadczenia paliatywne realizowane są w Tarnowie w warunkach domowych tj. w hospicjach domowych dla dorosłych lub dla dzieci do ukończenia 18. roku życia i finansowane przez NFZ. Do opieki mogą być zakwalifikowani pacjenci przewlekle chorzy somatycznie i psychosomatycznie oraz psychicznie chorzy z wyłączeniem ostrej fazy choroby psychicznej. Świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej, finansowanych przez NFZ, udzielają w Tarnowie 4 podmioty lecznicze.

System ratownictwa medycznego w Polsce jest systemem państwowym, a jego organizacja, funkcjonowanie i finansowanie należy do kompetencji organów administracji rządowej. Jednostkami systemu ratownictwa medycznego są szpitalne oddziały ratunkowe oraz zespoły ratownictwa medycznego. W Tarnowie Szpitalny Oddział Ratunkowy działa w strukturach Szpitala Wojewódzkiego im. Św. Łukasza, natomiast Zespoły ratownictwa medycznego interweniujące w Tarnowie działają w ramach Powiatowej Stacji Pogotowia Ratunkowego.

Zadania realizowane w obszarze zdrowia

Zdrowie należy do najważniejszych wartości społecznych i odgrywa bardzo ważną rolę w życiu każdego człowieka, rodziny i społeczności. Jest jednym z podstawowych zasobów społecznych i ekonomicznych, ponieważ zdrowe społeczeństwo jest zdolne do tworzenia dóbr materialnych i kulturowych oraz do osiągnięcia odpowiedniego rozwoju i poziomu jakości życia. Do najistotniejszych celów polityki zdrowotnej należy podejmowanie działań wspierających stan zdrowia wszystkich obywateli przez zmniejszanie nierówności zdrowotnych, wzmacnianie zdrowia publicznego i zapewnianie systemów ochrony zdrowia zorientowanych na pacjenta. Ekonomia profilaktyki chorób wskazuje na możliwość ograniczenia kosztów opieki zdrowotnej pod warunkiem, że jednocześnie podejmowane są działania skierowane na promocję zdrowia i profilaktykę chorób prowadzone w sposób systematyczny.

Miasto Tarnów realizuje zadania o charakterze specjalistycznych terapii rehabilitacyjnych oraz profilaktyczno-edukacyjnych skierowane do wybranych grup społecznych mieszkańców Tarnowa. Realizowane zadania stanowią uzupełnienie dla świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. Szczególnie ważną inicjatywą z punktu widzenia rodziny jest realizacja zadań obejmujących swymi działaniami dzieci i młodzież.

Szczepienia przeciwko meningokokom dzieci w wieku do lat 2

Miasto Tarnów bierze udział w realizacji programu „Bezpieczni bo zaszczepieni – Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020-2027”. Program opracowany jest na zlecenie Województwa Małopolskiego, a jego wykonanie odbywa się we współpracy z powiatami. Meningokoki to bakterie będące najczęstszą przyczyną zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych lub sepsy określanymi wspólnie jako inwazyjna choroba meningokokowa. Zachorowanie na nią jest obciążone dużym ryzykiem powikłań i wysoką śmiertelnością, dlatego istotne znaczenie mają szczepienia ochronne, będące najlepszą formą profilaktyki.

Program polityki zdrowotnej leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa

Niepłodność jest szczególną chorobą, ponieważ dotyka młodych ludzi w okresie ich największej aktywności i wywiera silnie negatywny wpływ na funkcjonowanie rodziny, stan emocjonalny pary, jej funkcjonowanie społeczne i zawodowe. Stanowi również istotny czynnik wpływający na stan demograficzny i wskaźniki makroekonomiczne kraju. Rada Miejska w Tarnowie uchwałą nr LIX/573/2022 z dnia 27 stycznia 2022 r. przyjęła program polityki zdrowotnej leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa. Z programu mogą skorzystać mieszkańcy Tarnowa, którzy spełniają określone kryteria wiekowe tj. wiek kobiety musi mieścić się w przedziale 20-42 lata, a mężczyzny 20-50 lat. W ramach programu przewidziane jest przeprowadzenie 180 procedur zapłodnienia in vitro. Program dofinansowuje jedną próbę zapłodnienia każdej parze uczestniczącej w programie w wysokości maksymalnie do 5000 zł. Program będzie realizowany do 2026 roku.

Zdrowi My! – Mama i Ja.

W 2022 roku rozpoczęła się realizacja zadania z zakresu zdrowia publicznego pod nazwą „Zdrowi My! – Mama i ja”, skierowanego szczególnie do kobiet planujących rodzicielstwo, kobiet w ciąży i po porodzie, matek (lub rodziców) oraz do dzieci w okresie niemowlęcym, przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Zakłada się objęcie działaniami w ramach zadania co najmniej 350 osób (dorosłych i dzieci łącznie). Przedmiotem zadania jest prowadzenie zorganizowanych, cyklicznych działań (indywidualnych i grupowych) z obszaru edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia, profilaktyki chorób, w tym aktywności fizycznej sprzyjającej zdrowiu kobiety w okresie prokreacyjnym oraz zdrowiu dziecka, w tym dziecka z trudnościami rozwojowymi – w formie stacjonarnego (dziennego) klubu dla matki i dziecka. Prowadzone są m.in. grupy wsparcia, działania

przygotowujące do roli mamy, zajęcia poprawiające sprawność fizyczną u kobiet w ciąży i po porodzie, zajęcia aktywizujące i kompensacyjne dla dzieci, edukacja zdrowotna promująca właściwe nawyki żywieniowe. Realizacja zadania będzie kontynuowana w 2023 roku.

4.3. Wykaz podmiotów realizujących zadania kierowane do rodzin w obszarze edukacji

Miasto Tarnów pełni rolę ponadregionalnego ośrodka edukacji. Funkcjonuje w nim większość typów placówek wymienionych w ustawie o systemie oświaty. Wsparcie rodziny w zakresie edukacji realizowane jest na wielu płaszczyznach. Przede wszystkim różnorodna oferta edukacyjna daje uczniom o różnych możliwościach intelektualnych i psychofizycznych szansę znalezienia odpowiedniej szkoły. Wielość szkół oraz wysoka jakość podejmowanych przez nie działań, w tym w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wpływa na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci pochodzących z różnych środowisk oraz wymagających kształcenia specjalnego. GMT w roku szkolnym 2020/2021 była organem prowadzącym dla 64 szkół i placówek oświatowych. Wśród placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa wyszczególnia się następujące samodzielne podmioty: 24 przedszkola publiczne, 13 szkół podstawowych, 7 liceów ogólnokształcących, 12 zespołów szkół, 3 szkoły specjalne i 5 pozostałych placówek (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna, Bursa Międzyszkolna, Pałac Młodzieży oraz Centrum Kształcenia Zawodowego). W roku szkolnym 2020/2021 w tarnowskich szkołach uczyło się 17.598 uczniów, a do przedszkoli uczęszczało 3.038 dzieci (łącznie: 20.897 dzieci i młodzieży). Zatrudnionych było 2.783 nauczycieli. Placówki oświatowe, dysponując obiektami wraz z wyposażeniem, prowadzą działalność edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą. Corocznie podejmowane są działania inwestycyjne mające na celu podwyższanie jakości bazy edukacyjnej i dostosowanie do potrzeb dzieci i uczniów niepełnosprawnych. Z uwagi na rosnącą liczbę diagnozowanych dzieci potrzebujących specjalistycznej pomocy w Tarnowie działają trzy Zespoły Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka: w Przedszkolu Publicznym Nr 18 z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie, w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. E. Gierat. W roku szkolnym 2020/2021 r. na specjalistyczne zajęcia w ramach WWR (od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole) uczęszczało 92 dzieci. Oprócz publicznych przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, których organem prowadzącym jest GMT, na terenie miasta działa także 61 niepublicznych szkół i placówek, w tym 22 przedszkola do których uczęszcza 1.111 dzieci. W niepublicznych szkołach podstawowych i ponadpodstawowych (33 jednostki) uczy się 3.463 uczniów. Niepubliczne placówki wsparcia to: jedna poradnia, trzy bursy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii oraz Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy - z łączną liczbą dzieci 394.

Pałac Młodzieży w Tarnowie

Pałac Młodzieży jest placówką pracującą w systemie edukacji narodowej. Jest interdyscyplinarnym centrum oświatowo-kulturalnym dzieci i młodzieży. Specyfika tej placówki to przenikanie i uzupełnianie działalności politechnicznej, artystycznej, naukowej i sportowej, co daje szansę na pełny, nieskrępowany rozwój młodego człowieka. Jest miejscem niekonwencjonalnych przedsięwzięć rozwijających talenty i zainteresowania. Bardzo szeroka formuła programowa Pałacu Młodzieży, otwarcie na dokonujące się zmiany i aktualne potrzeby, powodują, że jest to placówka w pełni żywa i użyteczna.

Placówka jest organizatorem imprez o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Z oferty stałej 49 pracowni korzysta przez cały rok szkolny ponad 3.000 dzieci i młodzieży.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ul. Chyszowska 3)

Jest placówką świadczącą usługi w zakresie: diagnozy i terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, doradztwa zawodowego, orzecznictwa i wskazywania form kształcenia wspomagających

rozwój dzieci i młodzieży, opiniowania. W poradni zatrudniony jest wykwalifikowany zespół składający się z psychologów, pedagogów, logopedów, doradców zawodowych, którzy oferują pomoc zgłaszającym się do poradni dzieciom, uczniom, rodzicom oraz nauczycielom wszystkich tarnowskich przedszkoli i szkół.

Poradnia realizuje szereg przedsięwzięć:

- 1) prowadzi zespół orzekający,
- 2) realizuje program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem”,
- 3) prowadzi zajęcia wczesnego wspomaganie i rozwoju,
- 4) prowadzi grupy wsparcia dla rodziców dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, z mutyzmem wybiórczym, z FAS,
- 5) prowadzi Szkołę Dla Rodziców i Wychowawców – warsztaty psychoedukacyjne.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna (ul. Józefa Szujskiego 25)

Poradnia specjalizuje się w zakresie psychoterapii dzieci, młodzieży i ich rodzin, profilaktyki zaburzeń zachowania, wsparcia działań szkoły w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, diagnozowania zagrożeń dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania ich skutkom, promocji zdrowia psychicznego. Zespół nauczycieli poradni stanowią psycholodzy, pedagodzy, logopeda, którzy odbyli całonocny, czteroletni kurs psychoterapii lub są w trakcie takiego kursu, pracują pod stałą superwizją certyfikowanego superwizora, odbywają staże w innych placówkach, w tym na oddziałach psychiatrycznych, posiadają inne kwalifikacje m.in. SORE, socjoterapia, terapia TRE, terapia EEG Biofeedback. Poradnia świadczy usługi kompleksowe (diagnoza, orzecznictwo, psychoterapia indywidualna, terapia rodzinna, rodzicielska, socjoterapia, profilaktyka dla dzieci, rodziców i nauczycieli, psychoedukacja w szkołach, wsparcie szkół w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej). Oferta poradni jest bezpłatna, skierowana do mieszkańców Tarnowa uczniów tarnowskich szkół.

Zadania zaplanowane do realizacji w najbliższych latach na rzecz wsparcia tarnowskich rodzin z obszaru edukacji:

1. Kontynuacja działań mających na celu poprawę bazy dydaktyczno-wychowawczej szkół i przedszkoli oraz usuwanie barier architektonicznych i komunikacyjnych.
2. Sukcesywne wyposażanie przedszkoli i szkół w odpowiednie pomoce i technologie edukacyjne.
3. Udzielanie uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym (wyprawka szkolna, bezpłatne podręczniki) i motywacyjnym (za szczególne osiągnięcia naukowe i artystyczne).
4. Udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie zajęć rozwijających uzdolnienia oraz zajęć specjalistycznych (korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym), prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej, gimnastyki korekcyjnej i innych zajęć (warsztaty, porady i konsultacje).
5. Kontynuacja działań mających na celu wszechstronne wsparcie dzieci i uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (m.in. udzielanie wielostronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzenie oddziałów integracyjnych i specjalnych, nauczania indywidualnego, różnych form zajęć dla osób niepełnosprawnych, m.in. rewalidacji, wdrażanie „edukacji włączającej”, rozwijanie zintegrowanego systemu wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole w zakresie diagnozy, poradnictwa i terapii, zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego dowozu do szkół i przedszkoli lub zwrot kosztów indywidualnego dowozu, dziecka jego rodzicom lub opiekunom).
6. Wspieranie rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijanie ich umiejętności wychowawczych (poprzez poradnictwo udzielane w szkołach, przedszkolach i poradniach)

psychologiczno-pedagogicznych, prowadzenie warsztatów i grup wsparcia przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne).

7. Kontynuacja współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz zlecenie do realizacji zadań publicznych, których celem będzie wspomaganie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci i młodzieży.
8. Zapewnienie dzieciom i młodzieży bogatej oferty zajęć dodatkowych (działalność Pałacu Młodzieży oraz zajęcia organizowane przez organizacje pozarządowe w ramach realizacji zadań zleconych).

4.4. Katalog podmiotów realizujących zadania kierowane do rodzin w obszarze kultury

Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie

Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie jest jednostką Gminy Miasta Tarnowa. Posiada zbiory książek, czasopism, kolekcji i zbiorów specjalnych, z których poprzez sieć działów i filii korzysta rocznie blisko 25 tys. osób zarejestrowanych w wypożyczalniach oraz rocznie odnotowuje około 220 tys. odwiedzin w wypożyczalniach, czytelnich i na spotkaniach. Przez cały okres funkcjonowania Biblioteka była wielokrotnie reorganizowana, automatyzowana i komputeryzowana. W ostatnich latach w ramach projektu Edunet w filiach i Czytelnii Naukowej utworzono telecentra publiczne - punkty dostępu do Internetu z 48 stanowiskami. Codziennie z działów i filii MBP korzysta ok. 800 osób. Każdego roku Biblioteka organizuje ponad tysiąc spotkań i wydarzeń literackich, edukacyjnych, artystycznych itp. Posiadacze Karty Tarnowskiej Rodziny mogą skorzystać z przysługujących im ulg na wydarzenia organizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną. Szczególnie intensywne są działania nakierowane na czytelnika dziecięcego i młodzież szkolną przy równoczesnym uczestnictwie rodziców i nauczycieli, dla których to grup biblioteka stanowi uzupełnienie procesu zinstytucjonalizowanego nauczania m.in. poprzez lektury, pomoc w realizacji zadań domowych i bibliografii, rozrywkę intelektualną. Obok podstawowego i nadrzędnego celu, jakim jest zaspakajanie potrzeb czytelniczych użytkowników poprzez udostępnianie zbiorów drukowanych na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, udostępnianie zbiorów cyfrowych, biblioteka w 2021 r. zorganizowała 283 spotkania i imprezy o charakterze kulturalno-edukacyjnym z udziałem publiczności, w tym 92 spotkania skierowane do dzieci i młodzieży, propozycja czasu wolnego (wakacje, ferie, warsztaty itp.). Ogółem w wydarzeniach organizowanych przez Bibliotekę wzięło udział 3.548 osób.

Teatr im. Ludwika Solskiego w Tarnowie

Teatr im. Ludwika Solskiego w Tarnowie jest teatrem dramatycznym. W ramach swojej działalności wystawia spektakle dla dzieci i młodzieży oraz familijne. Oprócz wystawiania sztuk teatralnych realizuje projekty artystyczne w oparciu o zespół twórców, aktorów, rzemieślników teatralnych, producentów i organizatorów m.in. wystawy malarstwa, koncerty, spotkania poetyckie, montaż słowno-muzyczny, widowiska dla różnych grup wiekowych.

Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie

Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie jest miejską instytucją kultury. Każdego roku galeria jest organizatorem wielu wystaw i zdarzeń artystycznych realizowanych zarówno we własnej siedzibie, jak i w innych miejscach w Tarnowie, galeriach w Polsce i za granicą. W oparciu o program galerii realizowane są zajęcia edukacyjne przybliżające świat sztuki młodym i dorosłym widzom. BWA dysponuje również salą wystawową na Dworcu PKP w Tarnowie, na której prezentowana jest wystawa Małopolskiej Fundacji Muzeum Sztuki Współczesnej. Sala wystawowa na Dworcu PKP jest także miejscem, gdzie odbywają się warsztaty, wykłady i spotkania autorskie. Osoby posiadające Kartę Tarnowskiej Rodziny mają zniżki na wszystkie wystawy w ramach działalności BWA.

BWA z siedzibą w Pałacyku Strzeleckim zapewnia interesujący program zarówno poprzez przygotowanie

wystaw adresowanych do rodzin z dziećmi, jak również organizację wielu dodatkowych wydarzeń. W ramach bieżącej działalności edukacyjnej przygotowane są liczne warsztaty dla dzieci, towarzyszące prezentowanym wystawom, zajęcia taneczne, koncerty, ćwiczenia jogi, happeningi, itp.

Tarnowskie Centrum Kultury

Tarnowskie Centrum Kultury zajmuje się koordynacją działalności kulturalnej, inspirowanie i inicjuje różnorodne kierunki działalności artystycznej w mieście. W strukturach Tarnowskiego Centrum Kultury działa kino „Marzenie” i Amfiteatr Letni. Najważniejszą i największą imprezą organizowaną przez TCK jest organizowana od 1987 roku Tarnowska Nagroda Filmowa będąca ogólnopolskim wydarzeniem popularyzującym dorobek polskiej kinematografii oraz najstarszym po Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni festiwałem związanym z polskim filmem. W siedzibie TCK przy Rynku 5 znajdują się sale wystawowe, sala koncertowa na 60 osób, pomieszczenia pracowni plastycznej oraz sala koncertowa na 120 osób. W budynku Kina „Marzenie” przy ul. Staszica 4 znajduje się sala kinowa z 317 miejscami, natomiast w przyziemiu budynku znajdują się pomieszczenia klubu filmowego. Amfiteatr Letni liczy 275 miejsc siedzących. Osoby posiadające Kartę Tarnowskiej Rodziny korzystają z ulg do kina oraz na wydarzenia organizowane przez TCK. Centrum realizuje szereg projektów kulturalnych i rozrywkowych, z których część w sposób szczególny jest skierowana do rodzin. Najistotniejszymi z punktu widzenia niniejszego programu są: koncerty, warsztaty fotograficzne, warsztaty z youtuberem, warsztaty muzyczne. TCK realizuje warsztaty artystyczne przeznaczone dla dzieci i młodzieży.

W drugiej połowie 2022 r. na terenie miasta Tarnowa zostało otwarte nowe centrum nauki i techniki „Pasaż Odkryć”, mieszczące się pod adresem Rynek 5. Operatorem obiektu jest Tarnowskie Centrum Kultury. Pasaż udostępnia na różne sposoby informacje o najważniejszych odkryciach, wynalazkach i ich autorach, kiedyś i obecnie związanych z Tarnowem. Znajduje się w nim pięć profesjonalnie wyposażonych pracowni, nawiązujących do postaci słynnych tarnowian: astronomiczna do ks. Michała Hellera, hi-tech do Jana Studniarskiego, techniczna do Jana Szczepanika, przyrodniczo-chemiczna do Karola Olszewskiego, a ogólnorozwojowa do Anieli Piszowej. Główną ideą Pasażu Odkryć jest to, aby odwiedzający uczestniczyli w procesie odkrywania, a dzieci i młodzież mogły korzystać ze specjalnie przygotowanych programów łączących zabawę z nauką.

Zadania zaplanowane do realizacji w obszarze kultury w najbliższych latach:

1. Festiwal Sztuki Mały ArtFest (dla dzieci).
2. Warsztaty dla dzieci w BWA, w Teatrze, w Bibliotece.
3. Spotkania dla dzieci i młodzieży w Miejskiej Bibliotece Publicznej.
4. Festiwal "Mała Talia.
5. Tarnowska Nagroda Filmowa w tym Kino Młodego Widza.
6. Festiwal Komedii "Talia".
7. Festiwal Sztuki ArtFest.
8. Festiwal Teatrów Ulicznych.
9. Święto Miasta Tarnowa.
10. Działalność Pasażu Odkryć (Rynek 4).

Samorządowe instytucje kultury podległe Marszałkowi Województwa Małopolskiego

1. Centrum Sztuki Mościce - prowadzi działalność kulturalną poprzez: ochronę wielokulturowego dziedzictwa Małopolski, jego kultywowanie, pomnażanie i promocję, inspirowanie aktywnych form udziału w kulturze oraz udostępnianie i popularyzowanie sztuki profesjonalnej, organizowanie stałych form prezentacji dorobku i osiągnięć artystycznych, edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę z uwzględnieniem wychowania patriotycznego i kulturalnego dzieci i młodzieży, działalność wystawienniczą, wydawniczą

z zakresu kultury, sztuki i historii regionu. Centrum Sztuki Mościce prowadzi kino „Millenium”. Podobnie jak w innych instytucjach kultury osoby z Kartą Tarnowskiej Rodziny korzystają z ulg oferowanych przez Miasto Tarnów.

2. Muzeum Okręgowe w Tarnowie - instytucja skupia placówki i oddziały mieszczące się na terenie miasta Tarnowa oraz miejscowościach regionu. W swoich zbiorach posiada zabytki kultury i sztuki polskiej i światowej, kolekcje malarstwa, zabytkowych wyrobów ze szkła i porcelany, rękopisy, starodruki, ikonografię i bogaty zbiór ekslibrisów, zabytki archeologiczne, etnograficzne oraz kolekcje historyczne dotyczące wybitnych Polaków, a także kolekcje pokazujące życie mniejszości narodowych. Muzeum udostępnia swe zbiory w siedzibie przy Rynku 3 oraz oddziałach i filiach: Ratusz, Muzeum Etnograficzne w Tarnowie, Muzeum Zamek w Dębnie, Muzeum Dwór w Dołędze, Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach, Muzeum Pamiątek po Janie Matejce „Koryznówka” w Nowym Wiśniczu, Zagroda Felicji Curyłowej w Zalipiu. Dzięki Karcie Tarnowskiej Rodziny osoby odwiedzające obiekty mogą liczyć na ulgi przy zakupie biletu wstępu na poszczególne wystawy oraz zwiedzanie miejsc związanych z kulturą i sztuką.

4.5. Ewidencja podmiotów realizujących zadania kierowane do rodzin w obszarze sportu

W Tarnowie znajduje się wiele obiektów sportowych oraz rekreacyjnych, które mogą zostać wykorzystane do realizacji zadań na rzecz wspierania rodzin. Część spośród tych obiektów należy do Gminy Miasta Tarnowa i funkcjonuje w ramach Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, Pałacu Młodzieży lub też należy do tarnowskich szkół.

Tabela nr 10: Miejskie obiekty sportowe

	Obiekty	Przeznaczenie
Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji	Park Wodny ul. Józefa Piłsudskiego 30	obiekt całoroczny, sporty pływackie, nauka pływania, rekreacja w wodzie, przepustowość 278 osób/h
	Hala Sportowo-Widowiskowa ul. Krupnicza 8A	obiekt całoroczny, wielofunkcyjny, sporty halowe, rekreacja, widowiska sportowe i kulturalne
	Pływalnia Letnia Al. Tarnowskich 1	obiekt rekreacyjny, sezonowy, sporty pływackie, rekreacja w wodzie
	Tereny rekreacyjne z lodowiskiem ul. Wojska Polskiego 14	obiekt rekreacyjny, wielofunkcyjny: futsal, łyżwiarstwo rekreacyjne, koszykówka, siatkówka, piłka nożna
	Arena Jaskółka Tarnów ul. Romualda Traugutta 3A	obiekt całoroczny, wielofunkcyjny, sporty halowe, rekreacja, widowiska sportowe i kulturalne, targi
	Miejski Dom Sportu ul. Romualda Traugutta 5A	obiekt całoroczny, wielofunkcyjny: sporty pływackie, pływanie rekreacyjne, nauka pływania, sporty halowe siatkówka, koszykówka, gimnastyka; obiekt po przebudowie
	Pływalnia Letnia ul. Romualda Traugutta 5A	obiekt rekreacyjny, sezonowy, sporty pływackie, rekreacja w wodzie - obiekt w trakcie modernizacji i przebudowy

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

	Stadion piłkarsko-lekkoatletyczny ul. Romualda Traugutta	obiekt sezonowy, wielofunkcyjny: piłka nożna, lekka atletyka - obiekt w trakcie modernizacji i przebudowy
	Sala Sportowa Dom Ciężarowca ul. Zbylitowska	obiekt całoroczny, sporty siłowe, gimnastyka sportowa i rekreacyjna
	Centrum Wypoczynku i Rekreacji „Kantoria” ul. Józefa Piłsudskiego 28	obiekt sezonowy, boisko do piłki siatkowej plażowej, miejsce wypoczynku i rekreacji z leżakami i podestami
	Stadion piłkarski ul. Józefa Piłsudskiego 32	obiekt całoroczny, wielofunkcyjny piłka nożna, sztuki walki, rekreacja, sporty siłowe
	Lodowisko sztucznie mrożone ul. Romualda Traugutta 3A	obiekt sezonowy, łyżwiarstwo rekreacyjne
	Zespół kortów ziemnych przy ul. Romualda Traugutta 3A	obiekt sezonowy, tenis ziemny
Pałac Młodzieży	Hala Widowiskowo-Sportowa ul. Gumniska 28,	koncerty, imprezy sportowe
	Boisko wielofunkcyjne przy Pałacu Młodzieży	boisko wielofunkcyjne
Szkolne obiekty sportowe	Na terenie miasta Tarnowa znajduje się 26 obiektów sportowych należących do szkół	
Inne obiekty sportowe	MKS Tarnovia ul. Wojciecha Bandrowskiego 9	hala sportowa, dwa boiska do piłki nożnej oraz sala do tenisa stołowego
	KS Metal ul. Warsztatowa 2	dwa pełnowymiarowe boiska do piłki nożnej
	Tarnowski Klub Strzelecki Ligi Obrony Kraju ul. Krzyska 17	3 strzelnice sportowe
	Uczniowski Klub Sportowy A.C.T. Sport ul. Wojska Polskiego 12	tenisowa hala sportowa z zapleczem
	KS Iskra Tarnów ul. Krzyska 116	stadion główny i boisko boczne

W związku z organizacją w 2023 r. Igrzysk Europejskich w Krakowie oraz Regionie Małopolski, część konkurencji sportowych odbędzie się poza stolicą województwa małopolskiego m.in. w Tarnowie. Największą tarnowską inwestycją służącą igrzyskom jest budowa kompleksu przeznaczonego do treningów i rozgrywek w dyscyplinach plażowych, który powstaje w miejscu starego zespołu basenowego oraz na terenie byłego stadionu piłkarsko-lekkoatletycznego, które znajdują się na ul. Traugutta. Po zakończeniu igrzysk, 3,5-hektarowy kompleks wypoczynkowy służyć będzie tarnowianom jako letni park wodny. Ponadto trwają prace modernizacyjne stadionu piłkarsko-lekkoatletycznego na ul. Traugutta. Powstaną tam piaszczyste boiska do piłki nożnej i ręcznej oraz trybuna dla około tysiąca widzów, a także dwa boiska treningowe z tymczasowymi trybunami. Zmodernizowany stadion wróci po igrzyskach do swoich pierwotnych funkcji, umożliwiając

rozgrywanie meczów I ligi piłki nożnej, z dwiema trybunami po minimum 1000 miejsc każda, podgrzewaną nawierzchnią z trawy hybrydowej oraz infrastrukturą zgodną z wymogami PZPN, obejmującą m.in. zaplecze, oświetlenie, parkingi itp.

Igrzyska Europejskie przyniosą wiele korzyści dla Miasta Tarnowa zarówno w ujęciu krótkoterminowym, jak i długoterminowym. Modernizacja tarnowskich obiektów sportowych przyczyni się do istotnego rozwoju bazy sportowej, stwarzając tym samym większe możliwości rozwoju kultury fizycznej i sprzyjając aktywności społeczności lokalnej.

Realizowane działania w obszarze sportu

W 2021 r. zorganizowano półkolonie w tarnowskich szkołach podstawowych, w których wzięło udział łącznie 765 dzieci i zajęcia sportowo-rekreacyjne w klubach sportowych i piłkarskich, z których skorzystało 4.896 osób.

Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji udostępniał następujące obiekty za 2 zł dla uczniów tarnowskich szkół:

- Basen Letni Góra Marcina – skorzystało łącznie 2.858 osób,
- Park Wodny - skorzystało łącznie 2.157 osób.

Zadania zaplanowane do realizacji w obszarze sportu w najbliższych latach:

1. Program „Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów”.
2. Wsparcie realizacji systemu rozgrywek międzyszkolnych w ramach kalendarza Szkolnego Związku Sportowego na poziomach szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
3. Program „Sportowe talenty ...” – wsparcie udziału sekcji tarnowskich klubów sportowych w ogólnopolskim systemie współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.
4. Realizacja kalendarza miejskich imprez sportowych i rekreacyjnych przeznaczonych dla szerokiej rzeszy odbiorców: dzieci, młodzież, całe rodziny.
5. Zapewnienie ułatwionego dostępu do bazy sportowo-rekreacyjnej dla dzieci, młodzieży i rodzin, stosowanie preferencyjnych opłat za korzystanie z usług, m.in. zniżki dla dzieci i młodzieży, Karta Tarnowskiej Rodziny.
6. Zapewnienie ułatwionego dostępu do bazy sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży i rodzin: stosowanie niższych opłat za korzystanie z obiektów sportowych dla grup młodzieżowych i stowarzyszeń sportowych mających siedzibę na terenie GMT.

5. Adresaci Programu

Program skierowany jest do rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży mieszkających na terenie miasta Tarnowa. Dla celów Programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej określającą rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Nadmienić należy, że takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną nazwana została natomiast każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym. Adresatami programu są w szczególności rodziny przeżywające różnorodne trudności w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przeżywające kryzys, dotknięte przemocą, rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem, kobiety w ciąży, rodzice wychowujący dzieci z niepełnosprawnościami. Dostosowanie programu do aktualnych oczekiwań rodzin umożliwi zaspokajanie potrzeb rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży.

6. Analiza SWOT

Diagnoza obecnego systemu wspierania rodzin w Gminie Miasta Tarnowa została przedstawiona w syntetycznej formie analizy SWOT prezentującej:

- Mocne strony – zalety, atuty systemu wspierania rodziny, wszystko to, co może być wykorzystane do jego wzmocnienia i rozwoju;
- Słabe strony – ograniczenia, bariery systemu wspierania rodziny, utrudniające skuteczne działanie;
- Szanse – istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy w „otoczeniu” systemu wspierania rodziny, które mogą być szansą korzystnej zmiany w analizowanym obszarze;
- Zagrożenia – istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy w „otoczeniu” systemu wspierania rodziny, które utrudniają funkcjonowanie systemu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre rozeznanie problemów i potrzeb środowiska lokalnego przez instytucje wspierające rodzinę • Dobra współpraca instytucji działających na rzecz rodziny • Dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna służąca wsparciu rodzin • Sprzyjające warunki do organizowania społeczności lokalnej • Realizacja programów rządowych kierowanych do rodzin z dziećmi • Możliwość zlecenia realizacji zadań organizacjom pozarządowym • Doświadczenie w realizacji programów i projektów skierowanych do osób wykluczonych społecznie • Dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny • Systematyczne podnoszenie kwalifikacji zatrudnionych asystentów rodziny poprzez udział w szkoleniach oraz supervizji • Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych • Organizowanie społeczności lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie • Brak pozytywnych wzorców osobowych i zaniedbywanie obowiązków opieki i wychowania przez rodziców • Niedostatecznie wdrożony model rodziny wspierającej • Wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia finansowego, • Brak wolontariatu, • Ograniczona ilość miejsc dla dzieci w funkcjonujących rodzinach zastępczych • Brak pomocy psychiatrycznej • Ograniczone środki finansowe na realizację programów pomocowych • Nadmierna biurokracja kosztem czasu pracy bezpośrednio z rodziną • Nieatrakcyjne wynagrodzenie za wykonywaną pracę
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie świadomości rodziców w kwestii możliwości uzyskania pomocy i wsparcia • Podnoszenie prestiżu oraz zmiana stereotypów dotyczących rodzin zastępczych • Rozwój systemu wsparcia i tworzenie nowych form wsparcia rodziny • Rozwinięta sieć wsparcia instytucji działających na rzecz rodziny • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Różna lokalizacja działalności placówek wsparcia dziennego, co umożliwi objęcie pomocą wszystkim zainteresowanym • Wzrost zaangażowania sektora pozarządowego w działania w zakresie pomocy społecznej i wsparcia rodziny • Wieloletnie prowadzenie placówek wsparcia dziennego • Zwiększenie dostępu do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany zachodzące wewnątrz struktury rodziny, osłabienie/zanik więzi, tradycji rodzinnych • Wzrost liczby rodzin, które nieprawidłowo realizują funkcje opiekuńczo-wychowawcze • Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach i zaburzenie więzi rodzinnych • Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży • Zwiększenie się liczby dzieci i młodzieży, podejmujących zachowania ryzykowne • Narastające konsekwencje pandemii COVID-19 izolacji społecznej, nauki zdalnej na funkcjonowanie dzieci i ich rodzin • Niski poziom zainteresowania rodziców problemami dziecka i aktywnymi formami spędzania czasu wolnego z dzieckiem • Brak świadomości problemu oraz nieumiejętność szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne

<p>prawna, terapeutyczna, psychologiczna, mediacja)</p> <ul style="list-style-type: none">• Możliwość korzystania z warsztatów, treningów organizowanych przez CUS dla rodzin z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi• Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych• Szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin• Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none">• Brak chęci, współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo-wychowawczo• Niechęć rodzin do współpracy z pracownikiem socjalnym• Wypalenie zawodowe pracowników służb socjalnych,• Niespójne przepisy prawa
---	---

7. Cele główne i szczegółowe oraz zadania Programu

Nr celu	Zadanie do realizacji	Wskaźnik	Realizator
<p>Cel główny</p> <p>Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży</p>			
<p>Cele szczegółowe</p>			
1.	<p>Kształtowanie warunków sprzyjających poprawie jakości życia i rozwojowi rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży</p>		
	<p>1.1. Stworzenie zintegrowanego systemu koordynacji wsparcia na rzecz rodziców z dziećmi, dzieci i młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach wspierania na rzecz rodzin z dziećmi Liczba organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego działających na rzecz rodzin z dziećmi i współpracujących z Gminą Miasta Tarnowa Liczba zrealizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym tych realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<p>Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, organizacje pozarządowe</p>
	<p>1.2. Organizowanie warunków umożliwiających współuczestnictwo rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży w tworzeniu oferty wsparcia adekwatnej do ich potrzeb</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych ankiet wśród rodzin, dzieci i młodzieży nt. propozycji oferty wsparcia adekwatnej do ich potrzeb Liczba zorganizowanych spotkań z rodzinami, dziećmi i młodzieżą nt. stworzenia oferty wsparcia 	<p>Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, inne jednostki organizacyjne Gminy Miasta Tarnowa, organizacje pozarządowe</p>
	<p>1.3. Zwiększenie dostępu do informacji na temat oferty adresowanej do rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liczba odsłon portalu/zakładki informacyjnej o usługach dedykowanych rodzinie – www.tarnow.pl , www.cus.tarnow.pl 	<p>Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, organizacje</p>

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydanych materiałów informacyjnych dla tarnowskich rodzin (plakaty, ulotki, zaproszenia, itp.) • Liczba zorganizowanych działań promocyjnych • Liczba zorganizowanych kampanii/akcji 	pozarządowe, media lokalne, partnerzy zewnętrzni
1.4. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, w tym poprzez prowadzenie zajęć umożliwiających rozwój ich zainteresowań, uzdolnień	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano stypendia w ramach „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży” • Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w placówkach oświatowo-wychowawczych, jednostkach organizacyjnych GMT, przez organizacje pozarządowe • Liczba dzieci uczestniczących w zorganizowanych zajęciach pozalekcyjnych 	Urząd Miasta Tarnowa, inne jednostki organizacyjne Gminy Miasta Tarnowa, organizacje pozarządowe
1.5. Wspieranie integracji rodziny w czasie wolnym, przybliżenie dziedzictwa kulturowego miasta	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych dla rodzin, w tym organizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi • Liczba zorganizowanych „Spacerów po Tarnowie” przez Tarnowską Organizację Turystyczną • Liczba rodzin odwiedzających instytucje kultury • Liczba rodzin, dzieci, młodzieży odwiedzających tarnowski Pasaż Odkryć • Liczba zorganizowanych potańcówek letnich 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, instytucje kultury, organizacje pozarządowe
1.6. Wsparcie rodzin z dziećmi w zakresie ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego skierowanych do tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży • Liczba i rodzaj grup populacyjnych objętych działaniami programów polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego • Liczba tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży, objętych działaniami programów 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

		<p>polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony zdrowia we współpracy z lokalnym samorządem • Liczba podmiotów leczniczych, realizujących programy polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego we współpracy z lokalnym samorządem dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży 	
	1.7. Wsparcie rodzin z dziećmi w rozwoju ich kompetencji wychowawczych, w tworzeniu i poszerzaniu sieci wsparcia społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych warsztatów/szkoleń dla rodziców, dzieci i młodzieży wzmacniających kompetencje wychowawcze • Liczba rodziców, dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach/szkoleniach • Liczba wydanych broszur, ulotek z ofertą sieci wsparcia społecznego • Liczba warsztatowych spotkań z pedagogami szkolnymi i nauczycielami specjalistami 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, Komenda Miejska Policji w Tarnowie, Straż Miejska w Tarnowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, organizacje pozarządowe
	1.8. Tworzenie pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem, w tym rodziny wielodzietnej poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, wspierających oraz kampanii społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba konferencji, seminariów, debat i warsztatów służących podnoszeniu wiedzy, umiejętności oraz wymianie informacji i doświadczeń pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz tarnowskich rodzin • Liczba zorganizowanych pikników rodzinnych/imprez plenerowych dla rodzin z dziećmi • Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych i wspierających rodziny • Liczba uczestników konferencji, seminariów, debat, warsztatów, pikników itp. 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, inne jednostki organizacyjne Gminy Miasta Tarnowa, instytucje kultury, organizacje pozarządowe

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

	<p>1.9. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia w tarnowskich placówkach edukacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przygotowanych miejsc w przedszkolach i szkołach • Liczba otwartych oddziałów szkolnych i przedszkolnych • Liczba doradców zawodowych w szkołach, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i w Pałacu Młodzieży • Liczba uczniów korzystających z porad Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej • Liczba nauczycieli w Tarnowie, w tym mianowanych i dyplomowanych (% wszystkich nauczycieli) • Liczba niepełnosprawnych osób korzystających z dowozu do szkoły 	<p>Urząd Miasta Tarnowa</p>
	<p>1.10. Kształcenie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba oddziałów integracyjnych lub oddziałów specjalnych • Liczba dzieci/uczniów niepełnosprawnych w oddziałach integracyjnych lub specjalnych • Liczba wydanych skierowań do nauczania indywidualnego • Liczba uczniów objętych indywidualnym tokiem i programem nauczania • Liczba wydanych orzeczeń i opinii przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną i Specjalistyczną Poradnię Profilaktyczno-Terapeutyczną • Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w danym roku szkolnym • Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka 	<p>Urząd Miasta Tarnowa</p>

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

	1.10. Wsparcie rodziców w organizowaniu opieki nad dzieckiem	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc w żłobkach prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa/niepubliczne podmioty • Liczba dzieci w żłobkach • Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego, liczba miejsc w tych placówkach • Liczba dzieci objętych wsparciem placówki wsparcia dziennego 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, organizacje pozarządowe
2.	Rozwój kompleksowego wsparcia dla rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego		
	2.1. Objęcie tarnowskich rodzin wsparciem pracownika socjalnego poprzez realizację pracy socjalnej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	2.2. Realizacja projektów socjalnych na rzecz rodzin z dziećmi, w tym rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba projektów socjalnych • Liczba rodzin biorących udział w projektach socjalnych 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	2.3. Świadczenie wsparcia w formie asystenta rodziny (AS)	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych wsparciem AS • Liczba osób w rodzinach objętych AS • Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem AS • Liczba zatrudnionych asystentów rodziny • Liczba rodzin objętych wsparciem AS w ramach ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	2.4. Zwiększanie dostępności różnych form specjalistycznego wsparcia dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, które korzystają z poradnictwa specjalistycznego w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie i poza nim (psychologiczne, pedagogiczne, zdrowotne, z doradcą zawodowym, prawne) • Liczba dzieci objętych wsparciem psychologiczno-pedagogicznym 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, organizacje pozarządowe

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób uczestniczących w psychoterapii indywidualnej oraz terapii rodzin • Liczba dzieci korzystających z terapii pedagogicznej 	
2.5. Organizowanie grup wsparcia i samopomocowych dla rodzin dysfunkcyjnych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba prowadzonych grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin dysfunkcyjnych • Liczba uczestników grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin dysfunkcyjnych 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	
2.6. Organizowanie usług dla rodzin z dziećmi w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych • Liczba rodzin, w których wychowują się dzieci, korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	
2.7. Udzielanie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz zjawiskiem przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba ośrodków udzielających wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie • Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy • Liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanii i przemocy w rodzinie, którym udzielono poradnictwa specjalistycznego • Liczba założonych „Niebieskich kart” 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	
2.8. Prowadzenie działań profilaktycznych w formie programów, szkoleń, wykładów skierowanych do dzieci, młodzieży i pracowników placówek oświatowych z obszaru profilaktyki uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów profilaktycznych zrealizowanych wśród uczniów, rodziców i pracowników placówek oświatowych • Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych • Liczba pracowników oświaty biorących udział w programach profilaktycznych 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Komenda Miejska Policji w Tarnowie, Straż Miejska w Tarnowie, MKRPA w Tarnowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie	
2.9. Objęcie rodzin wsparciem poprzez zapewnienie lokali mieszkalnych będących w zasobach Gminy Miasta Tarnowa	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa 	Urząd Miasta Tarnowa, Miejski Zarząd Budynków w Tarnowie	

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

		<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym zapewniono lokal z mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa 	
	2.10. Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pomocy w znalezieniu pracy bezrobotnym członkom rodzin poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, organizowanie szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i stażu, robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie miasta Tarnowa, które uczestniczyły w działaniach realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie 	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie
	2.11. Objęcie mieszkańców Miasta Tarnowa bezpłatną pomocą prawną zgodnie z u stawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej	<ul style="list-style-type: none"> Liczba punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego organizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa Liczba osób, które skorzystały z pomocy prawnej 	Urząd Miasta Tarnowa
3.	Poprawa kondycji materialnej rodzin z dziećmi i kształtowanie warunków sprzyjających zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych członków rodzin		
	3.1. Przyznawanie pomocy finansowej w ramach świadczeń z pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie pieniężne Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie pieniężne Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w sytuacji zdarzenia losowego Liczba rodzin korzystających z pomocy w ramach programów obejmujących pomoc żywnościową Liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem w ramach programu „Posiłek w szkole 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

		i w domu” lub innego programu samorządowego lub rządowego programu wsparcia rodzin w zakresie dożywiania	
3.2. Objęcie pomocą finansową uczniów z terenu Gminy Miasta Tarnowa.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano stypendium szkolne • Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano zasiłek szkolny • Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie rządowego programu „Wyprawka szkolna” lub innego aktualnie obowiązującego programu dofinansowania do zakupu podręczników i materiałów szkolnych • Kwota przeznaczona na realizację programu „Wyprawka szkolna” lub innego aktualnie obowiązującego programu 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa	
3.3. Przyznanie tarnowskim rodzinom świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne wraz z dodatkami • Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie rodzicielskie • Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	
3.4. Przyznanie rodzinom jednorazowego świadczenia na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, którym przyznano jednorazowe świadczenie na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	
3.5. Przyznanie tarnowskim rodzinom wsparcia w postaci dodatku mieszkaniowego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	
3.6. Przyznanie tarnowskim rodzinom wsparcia w formie zryczałtowanego dodatku energetycznego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, którym przyznano zryczałtowany dodatek energetyczny 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	
3.7. Objęcie rodzin z terenu Gminy Miasta Tarnowa pomocą rządową w postaci dodatku osłonowego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, które otrzymały pomoc w postaci dodatku osłonowego 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie	

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

	3.8. Objęcie rodzin z terenu Gminy Miasta Tarnowa pomocą rządową w postaci dodatku węglowego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, które otrzymały pomoc w postaci dodatku węglowego 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	3.9. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży, zakwalifikowanych do wakacyjnej kolonii letniskowej i zimowiska Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w półkoloniach letnich Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w półkoloniach zimowych 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, organizacje pozarządowe
	3.10. Wzmocnienie kondycji finansowej rodzin wielodzietnych poprzez realizację Programu „Karta Dużej Rodziny” lub „Karta Tarnowskiej Rodziny”	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych „Kart Dużej Rodziny” Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci „Karty Dużej Rodziny” Liczba dzieci korzystających z „Karty Dużej Rodziny” Liczba wydanych „Kart Tarnowskiej Rodziny” Liczba partnerów Programu „Karta Tarnowskiej Rodziny” 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
4.	Rozwój systemu wsparcia umożliwiającego prawidłową adaptację społeczną dzieci i młodzieży oraz wspieranie form organizacji wolnego czasu		
	4.1. Coaching jako metoda wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych warsztatów coachingowych Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach coachingowych 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, organizacje pozarządowe
	4.2. Upowszechnianie wyników badań i dobrych praktyk poprawiających jakość usług na rzecz rodzin	<ul style="list-style-type: none"> Liczba badań, ewaluacji oraz ekspertyz dotyczących systemu wspierania rodzin 	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, organizacje pozarządowe
	4.3. Zapewnianie dzieciom i młodzieży dostępu do instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> Liczba seansów i spektakli dla rodzin oraz dzieci i młodzieży 	Urząd Miasta Tarnowa

Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025

		<ul style="list-style-type: none">• Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, w tym tych organizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi• Liczba uczestników warsztatów artystycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży• Wysokość środków przeznaczonych na zadania z obszaru kultury realizowanych dla rodzin przez organizacje pozarządowe	
	4.4. Zapewnianie dzieciom i młodzieży dostępu do sportu i rekreacji	<ul style="list-style-type: none">• Liczba uczestników zadań z obszaru kultury fizycznej realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz kluby sportowe• Liczba podmiotów realizujących te zadania• Wysokość środków przeznaczonych na zadania z obszaru kultury fizycznej realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz kluby sportowe.	Urząd Miasta Tarnowa

8. Źródła finansowania Programu

Program finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Miasta Tarnowa. Środki te zapisane zostaną w po stronie wydatków jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Tarnowa. Pochodzić będą również z dotacji na realizację zadań. Zakłada się finansowanie części zadań ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa. Ponadto zadania Programu finansowane będą ze środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

9. Sposób realizacji Programu, monitoring i ewaluacja

„Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025”, jest dokumentem perspektywicznym, wytyczającym w sposób ogólny kierunki realizacji zdefiniowanych celów szczegółowych.

Realizacja Programu monitorowana będzie raz do roku. Sprawozdanie z realizacji Programu, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, będzie przedstawiana Radzie Miejskiej w Tarnowie do 31 marca każdego roku.

Głównym realizatorem monitoringu będzie Koordynator Programu – Centrum Usług Społecznych w Tarnowie.

Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności.

W ramach prowadzonego monitoringu Programu weryfikowana będzie zgodność realizowanych zadań programu z założeniami w nim zawartymi.

Materiał uzyskany w wyniku corocznego monitoringu będzie poddany analizie, posłuży do wyciągnięcia wniosków i dokonania ewaluacji Programu, po upływie okresu jego realizacji.

10. Podsumowanie

„Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” zakłada stworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Miasta Tarnowa oraz poprawy jakości ich życia.

Cele i zadania zawarte w Programie dają możliwość równego startu wielu rodzinom z dziećmi, dziećmi i młodzieżą, tak by czuły się bezpieczne i otoczone opieką. Poprzez propozycję kompleksowej pomocy, umożliwiają prawidłową adaptację społeczną dzieci i młodzieży oraz poprawiają kondycję materialną i wychowawczą tych rodzin, które same, z powodu różnych deficytów i defektów, nie są w stanie prawidłowo realizować swoich podstawowych funkcji.

Zadania określone w Programie są odpowiedzią na wiele sytuacji kryzysowych, których doświadczają tarnowskie rodziny. Zapewniają specjalistyczną pomoc i wsparcie umożliwiające wzmocnienie zdolności rodziny i jej członków do przezwyciężania codziennych trudności życia rodzinnego.

Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań. Wspólne działanie pozwoli, bowiem na zminimalizowanie negatywnych skutków wśród rodzin, zapewni poczucie bezpieczeństwa w sytuacjach bezradności oraz stworzy spójny i skuteczny system wsparcia dla tarnowskich rodzin.

11. Spis tabel i wykresów

Tabele

Tytuł	Strona
Tabela nr 1. Liczba zameldowań i wymeldowań mieszkańców Tarnowa	7
Tabela nr 2. Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2019 – 2021	7
Tabela nr 3. Liczba zawieranych małżeństw oraz orzeczonych rozwodów w Tarnowie	8
Tabela nr 4. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w latach 2019 - 2021	9
Tabela nr 5. Wsparcie asystentów rodziny w latach 2019-2022	11
Tabela nr 6. Świadczenia realizowane na rzecz rodzin wychowujących dzieci w latach 2019-2021	12
Tabela nr 7. Wykaz żłobków prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa wraz z liczbą miejsc dla dzieci	18
Tabela nr 8. Wykaz żłobków niepublicznych działających w Tarnowie wraz z liczbą miejsc dla dzieci	18
Tabela nr 9. Wykaz placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa	19
Tabela nr 10. Miejskie obiekty sportowe	31

Wykresy

Tytuł	Strona
Wykres nr 1. Liczba ludności Tarnowa w latach 2019-2021	6
Wykres nr 2. Liczba narodzin i zgonów mieszkańców Tarnowa	6
Wykres nr 3. Rodziny pełne korzystające z pomocy społecznej	8
Wykres nr 4. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej	9
Wykres nr 5. Rodziny emerytów korzystające z pomocy społecznej	9

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie Programu Wspierania Rodziny - Tarnów 2025

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 wspomnianej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny - Tarnów 2025 stanowiący załącznik do projektu uchwały, zwany dalej „Programem”, zakłada kontynuację i rozwój usług na rzecz rodzin z dziećmi oraz dzieci i młodzieży realizowanych w Gminie Miasta Tarnowa. W Programie zadania związane z kompetencjami systemu pomocy społecznej zostały połączone w sposób spójny z działaniami o charakterze ponadprogramowymi, uwzględniając tym samym szereg korelacji wspierania rodziny. Adresatami Programu są wszystkie tarnowskie rodziny z dziećmi, dzieci i młodzież.

Ponadto Program jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta – Tarnów 2030. Określa zadania w zakresie wspierania rodziny oraz zapobiegania jej dysfunkcji. Przedstawia katalog działań, których celem jest stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wymagających wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	
Data dokumentu	0001-01-01
Organ wydający	Rada Miejska w Tarnowie
Przedmiot regulacji	w sprawie Programu Wspierania Rodziny - Tarnów 2025
Identyfikator dokumentu	24209514-9AB0-4A73-BF24-AEE3CCD37C70

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-625254108
Numer seryjny	48DE8B8B532D70CC78DBD5BEF1DAE663
Osoba podpisująca	Dorota Krakowska
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	2022-12-01 12:05:51
Zakres podpisu	Kontrasygnata - z wyłączeniem daty i numeru
Wystawca certyfikatu	VATPL-5170359458 Certum QCA 2017 Asseco Data Systems S.A. PL
Podpis:	
Sygnatura	Signature-57289267
Numer seryjny	5C622B039B6A7D6F19F8A3112892DFE5
Osoba podpisująca	Beata Baran
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	2022-12-01 13:47:44
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5170359458 Certum QCA 2017 Asseco Data Systems S.A. PL
Podpis:	
Sygnatura	Signature-1674212808
Numer seryjny	03C8BA0FAB353CCF706DBD163DC5767B
Osoba podpisująca	Halina Małgorzata Tokarz-Jarosz
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	2022-12-06 16:30:27
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5170359458 Certum QCA 2017 Asseco Data Systems S.A. PL